

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 27-lea.

Nr. 240-241.

1937

ZILE MARI

**Conferențe pentru sărbătorile naționale:
24 Ianuarie, 10 Mai, 8 Iunie, Ziua Eroilor
și 1 Decembrie**

BCU Cluj / Central University Library Cluj
de

Gh. Beniog

și

Aurel Radu.

Publicație periodică a „Asociațiunii“.

**Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.**

Prețul 10 Lei.

„Asociațiunea pentru literatura Română și cultura poporului român“, „ASTRA“.

Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.

Președinte activ:
Dr. Iuliu Moldovan.

Vice-președinte:
Dr. Gh. Moga.

Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

E datoria fiecărui bun român să sprijinească „Asociațiunea“, cefind publicațiile ei și inseriindu-se de membru.

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 30.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 27-lea. Nr. 240-241. 1937.

ZILE MARI

Conferențe pentru sărbătorile naționale:
24 Ianuarie, 10 Mai, 8 Iunie, Ziua Eroilor
și 1 Decembrie

BCU Cluj / Central University Library Cluj
de

Gh. Beniog și Aurel Radu.

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201504405

Publicație periodică a „Asociațiunii“.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 10 Lei.

133502

Zile Mari

de

Gh. Beniog,

învățător

com. Isverna, Jud. Mehedinți, Of. Balta.

24 Ianuarie.

Frați Români,

În vleața de toate zilele, în vârtejul muncii și al grijilor de tot felul omul are nevroze și de clipe de odihnă, în cari să se reculeagă, să-și adune gândurile, să-și împropăteze puterile pentru munca viitoare. E nevroze să ne odihnim nu numai corpul, ci și sufletul căci orice faptă a noastră ne obosește și sufletul, nu numai corpul.

Corpul se odihnește în timpul somnului, mai ales, iar sufletul, prin uitarea grijilor zilnice și prin ridicarea gândului către Dumnezeu sau prin desfătarea cu lucruri frumoase, cum ar fi: o plimbare, o cettre frumoasă, ascultarea unui cântec sau orice altă petrecere merită a schimba pentru câțva timp felul nostru de tratu. Cel mai bun mijloc de ne recrea și întări sufletul este rugăctunea,

adică starea aceea sufletească ce o avem atunci când stăm de vorbă cu Dumnezeu și-l aducem mulțumiri pentru bunătățile ce ne-a dat sau Îl rugăm să-și întindă mâna și să ne apere de rele. Pentru a da omului prilej să-și satisfacă mai des această trebuință, biserica a rânduit atâtea sărbători și praznice în care omul să meargă la biserică și 'n cântece de rugăciuni și miros de tămâie să-și întărească sufletul pentru lupta viitoare. Fiecare din noi însă, nu suntem numai creștini, nu suntem numai adoratori cucerniciei ai A-tot-Puternicului, ci mai avem în lumea aceasta un rost tot așa de însemnat, acela de a ne apăra ființa și a împlini prin aceasta porunca lăsată nouă de Ziditorul nostru, când a spus strămoșilor: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți“.

De înmulțit vedem că lumea s'a înmulțit până într'atâta încât cu greu se poate trăi azi, iar cel care-i mai slab, mai fără arme de luptă, piere. De aceea oamenii trăiesc mai mulți la un loc, așezați toți cei de o limbă și de o lege pe o bucată de pământ care-i țara lor, pe care datori sunt să o apere, spre a o lăsa urmașilor.

Tara se apără în timp de războiu cu arma, jertfîndu-ne viața pentru ea, dar țara se apără și în timp de pace, cu plugul și cu sapa, muncind ogorul dătător de pâine, luminându-ne mintea ca să ne cunoaștem țara și neamul, să știm cine au fost strămoșii, ce-au făcut ei ca să ne lase gîta pe care stăm și, deci, care ne este datoria noastră. Cunoșcând faptele strămoșilor numai astfel vom avea în suflet mereu prezentă datoria noastră. De strămoși și de faptele lor ne aduce aminte istoria, dar ne pot aduce aminte și sărbătorile sau zilele naționale, cum și monumentele ridicate pe întînsul țării, pentru a întipări în mintea urmașilor faptele părinților.

În timpul sărbătorilor naționale, noi, ca Români, ne amintim cu evlavie de înaintașii noștri cari cu pieptul lor au apărat țara, cu mintea lor au scăpat-o de înjosiri și au mărit-o, iar cu sîngele lor au plămădit gîta, ca astfel fiecare fir de țarbă să ne poată spune: „Cum s'au luptat străbunii, să vă luptați și voi!” La sărbătorile naționale sufletul celor de azi vorbește cu al celor de altădată și capătă întărire pentru vrednicia viitoare. De aceea sărbătorile naționale sunt zile de ru-

găciune, de aceea trebuiesc cinstite ca cele mai de seamă sărbătorii bisericesti.

Să nu ne prindă deci, mirarea că 'n mijloc de iarnă, când vîscolul urlă afară sau „soarele palid desmiardă întinsul de ninsoare“, să nu ne prindă mirarea, când într'o Luni, Marți sau altă zi de lucru a săptămîntii, vom auzi din clopotniță, sunet de clopot și de toacă, chemându-ne la rugăciune, în ziua de 24 ale luni Ianuarie. De bună seamă mulți ne vom întreba: „Măi, dar ce să fie?“

Eu însă vă spun celor ce nu știți însemnătatea zilei, mergeți la biserică și acolo vi se va lămuri rostul acestei prăznuiri.

Deși afla astfel, parte din trecutul vijelios al neamului nostru, căci, dragă Doamne, numai vijelte și furtună a domnit pe cerul neamului românesc dela nașterea lui și până astăzi.

Pe pămîntul stăpînit astăzi de Români și cuprins între râul Tisa, Dunăre, Marea-Neagră și apa Nistrului înspre țara rusească, pe acest pămînt, odinioară, acum două mil de ani, locuiau Dacii, un popor de păstori, neastîmpărați și foarte războinici, cari în setea lor de prădăciuni au trecut Dunărea

și au ajuns în ceartă cu o mare împărăție, cu aceea a Romanilor. Cine erau aceștia? Erau un popor cuminte, muncitor, puternic și hotărît la lucru. Prin câteva răsboate purtate de Traian, împăratul Romanilor, cu Dacii, aceștia au fost bătuti, iar țara lor prefăcută în țară romană și urmând a fi cărmuită de Romani. Dacă e un rău ca o țară să fie robită de alt neam străin, ocuparea Daciei de către Romani a fost spre binele și fericirea ei, căci Romanii fiind un popor învățat au adus cu ei, lumină și binefacere. Meșteri pricepuți au făcut cetăți de apărare, armatele au făcut drumuri și clădiri care se văd astăzi, cum e șoseaua pe valea Dunării, turnul lui Sever la Severin și câte alte urme din vremile acele, rămase pe la Cluj, Grădiște sau pe șarmurul Mării Negre. Dintr'o țară barbară Romanii au făcut o grădină de ratu, o țară fericită. Dar fericirea ei n'a durat mult căci dinspre soare-răsare, mitrosindu-le belșugul de pe la noi, au început a veni ca un potop pierzător, popoare sălbatice, popoare care și făceau vleața în seama calului ca astfel să fie gata de năvală și prădăciune. Mici și urși, mulți ca frunza și ca

tarba, veneau întunecând și cutremurând pământul. În urma lor rămânea focul și pârjolul, moartea și ruina. Fiindcă pământul acesta al nostru a fost pus de Dumnezeu aici, în calea tuturor răutăților, drumul puhoiului a fost tot pe aici. Romanii și-au retras oștirea și au lăsat Dacia în plata Sfântului. Cei mai mulți din oamenii aduși de Romani pe aceste locuri au rămas aici și împreună cu locuitorii daci, iubindu-și glia, le-a fost greu a se deslipti de dânsa. Când venia potopul se ascundeau în pădurile munților, iar când vijelia se mai potolia, ieșeau din nou să scurme pământul și să scoată roada. Dar vorba poetului: „Înapoi când se întorceau, pe la vetre ce găseau: serum, făciuni în loc de case, iar în loc de vite, oase“. „Cuiburi altele și făceau, ca să fie peste vară, pustiite, arse iară!“

Așa au trăit ei aproape o mie de ani, ducându-și viața pe văile munților și ocupându-se mai mult cu păstoria. Acolo, în umbra codrului bătrân, în tănuitele poteni, pline de vrajă în nopți cu lună, acolo, din Daci și din Romani s'a încheșat neamul românesc,

Codrul l-a apărat de dușmani, codrul l-a fost leagăn, el l-a fost mormânt. De aceea toate cântecele neamului nostru încep cu „frunză verde“, sau „foate verde“, ca să arate mai frumos legătura de frăție a Românilor cu codrul.

Satele formate de o parte a munților și de cealaltă, s'au strâns cu timpul sub cărmuirea vreunui voevod și au dat naștere țărișoarelor românești: Muntenia la miază-zi de munți, Moldova la răsărit, iar pe partea de apus a munților, de pe văile: Oltului, Streului, Mureșului și Crișurilor, ieșit-au străbunii și și-au luat în stăpânire frumosul ținut al Transilvaniei, numit de Unguri Erdély-Ardeal.

Ce-ar putea să facă un prunc care abia începe să meargă? Cum s'ar putea îngriji singur de toate cele ce-i trebuie? Dar mai ales cum ar putea să se apere de dușmani puternici? Aceasta a fost soarta neamului nostru! Cele două țărișoare, Moldova și Muntenia, au trăit despărțite și după puțină vreme dela încheierea lor au căzut sub stăpânirea turcească, de care când și când, câte un Mircea-cel-Mare, Vlad Țepeș, Ștefan sau

Mihaiu scăpau pe Români și le dedeau puțința să vadă că suntem un neam ales, nu unul de becișnici, un neam menit să trăiască liber, nu în robie. Sub sabia fulgerătoare a lui Ștefan, de tăișul berdei lui Mihaiu și în țeapa lui Vlad, pierit-au spuzente de vrășmași, iar cei scăpați au dus falma Românilor, la ei acasă. Cu astfel de domni ajunseserăm să fim prețuți de toată lumea, iar dușmanii, dintre cari cei mai puternici, Turcii erau, ne știau de frică și căutau să ne fie prieteni.

Dar cine n'a văzut că în lumea aceasta așa se întâmplă că din părinți cu nume mare ies unii urmași, stricași, păcătoși, nevolnici, cari irosese starea părinților și ajung ca vai de capul lor. Astfel s'a întâmplat și cu neamul nostru după Mihaiu Vodă-Viteazul. Nici un domn al Moldovei sau al Munteniei, n'a mai fost în stare să ște plept Turcilor așa precum Mihaiu fusese, iar dacă se lua vreunul, acela mare treabă nu putea face, pentru că atât se păcătoșiseră unii boieri, încât pentru a ajunge la domnie, se duceau la Țarigrad cu poveri de daruri scumpe, cumpărau domnia și venind în țară aduceau oaste străină să-i așeze

în scaun. De nenumărate ori se certau și se răsbotau Moldovenii cu Muntenii și sângele frățesc curgea pentru a fi domn cutare sau cutare botez. Și cel puțin de-ar fi fost numai atât! Dar gândiți-vă că acel ce ajunsese domn plătitse bacșișuri grase și făgăduise sultanului că-i va da ca bir mai mult decât ce-i dădeseră alții până aci. Ba ceea ce a fost și mai rău, au adus în țară pe toți străinii cari-i ajutaseră la Constantinopol să ia domnia. Acești străini, cari erau greci, veniau și ca să-și scoată paguba și banii dați cu împrumut domnului la luarea domniei, acesta le dădea în stăpânire moșii întregi, județe chiar din țară, de unde ei strângeau birurile și-și făceau averi spălmântătoare. Iar bietii Români în vremea aceasta? „Uai de biet Român săracul, îndărăt dă tot ca racul; nici îi merge, nici se 'ndeamnă, nici îi este toamna, toamnă. Nici e vara, vara lui, și-i străin în țara lui“. Cel ce nu aveau cu ce plăti, erau chinuți cu fum de arde, cu tălpile pe jăratie, cu ochii în soare și câte alte chinuri grozave.

Impotriva acestor lucruri s'a sculat cu pandurii săi Tudor Vladimirescu la anul 1821,

pornind răscoala din câmpia Padeşului, din Mehedinţi şi tăind toţi Grecii până 'n Bucureşti. Tudor a fost ucis mişeleşte, dar sămânţa aruncată de el a încolţit şi mai târziu a dat roade. Ideia lui că „România să fie a Românilor“ a intrat adânc în popor şi a găsit pământul pregătit mai dinainte de cărţile lui Gheorghe Şincai, Petre Maior, Samuil Micu şi urmaşul lor Gheorghe Lazăr. Toţi aceştia au trezit neamul românesc de pretutindeni, dar mai ales cel din Moldova şi Muntenia, arătând că toţi Românii sunt fraţi, pentru că se trag din aceeaşi părinţi. După 1821, ideia naţională se întăreşte tot mai mult. Scriitorii din Moldova şi din Muntenia tipăresc cărţi şi arată că Moldovenii şi Muntenii sunt fraţi. Odată cu întărirea acestei idei, feciorii de boieri cari mergeau la învăţătură prin ţările din apus, mai ales prin Franţa, au început să lupte pentru a arăta străinilor că suntem un neam care vrea să-şi strângă în aceeaş fără fiii din cele două principate Moldova şi Muntenia şi că Românii ar vrea să trăiască liberi în ţara lor. Încă dela anul 1829, câţiva boieri din Muntenia au întocmit o listă de dorinţele Românilor. În acea listă se arăta

că Românii vreau să trăiască uniți și liberi, nu sub stăpânirea Turciei. Cereau să fie conduși de un principe de neam străin. De aceste dorinți nu au ținut însă seamă Rușii cari ne stăpâneau pe atunci, așa că și după aceea boierii moldoveni și muntenii au luptat fără preget ca aceste dorințe ale neamului românesc să fie împlinite. Scriitorii și poeții cu condetul, oamenii meșteri de cuvânt și cunoscători de limbi streine, prin călătoriile în țările apusului, însfârșit, toate puterile neamului s'au mobilizat și au luptat necontentit, pentru răspândirea, întărirea și înfăptuirea ideii de unire a Moldovei cu Muntenia. Dar, o Doamne! suferințele neamului nostru nu se sfârșiseră, ci dimpotrivă se pregăteau a ne lovi. Decinii noștri: Rușii, Turcii și Austriecii, toți se uitau cu gând rău asupra celor două țărișoare române. De aceea ei nu voiau să audă de unire și mai ales de domn strein din altă țară decât Austria, Turcia sau Rusia.

Dar Dumnezeu ne-a purtat de grijă! La anul 1848, întâmplându-se în țările române o răscoală împotriva amestecului Rușilor la cârmuirea noastră, toți boierii, cari luaseră

parte la revoluție au fugit peste hotare și s'au dus prin toate țările din apus, arătând tuturor țărilor mari cum vreau să ne gâdule Rușii. În acest timp Rușii au avut din lăcomia lor, un războtu cu țările apusene, războtu în care ei au fost bătuti și siliți la încheterea păcii, să admită împreună cu Turcii și Austriecii, ca Țările române să spună prin deputați aleși cari le sunt dorințele.

Domnul fie lăudat! Atâtea veacuri trecuseră și glasul nostru nu mai putuse fi ascultat. Acum, în sfârșit ni se da voie să spunem ce ne doare. Prin deputați de atunci, Românii din Moldova și Muntenia au arătat puterilor din apus următoarele dorințe ale lor: 1. Țările române să fie autonome, 2. Unirea lor într'un singur stat, cu numele de România, 3. Prinț străin, cu moștenirea tronului, ales dintr'o dinastie domnitoare de ale Europei și ai cărui moștenitori să fie creștini în religia țării, 4. Pământul românesc să nu mai poată fi căleat de oști străine, 5. Legile să fie alcătuite de aleși ai națiunii din toate felurile de locuitori.

Acestate au fost dorințele arătate de Moldoveni în ziua de 7 Octombrie 1857, iar de

Munteni la 9 Octombrie. Prin ele unirea era ca și făcută. Frații deoparte și de alta cântau cântece de bucurie. Unirea era împlinirea visului pe care Mihailu Viteazul îl împlinise cândva. Se aștepta acum cu înfrigurare aprobarea țărilor din apus. Dar acolo, la masa verde erau și călăii noștri Austria și Turcia. Cu toată stăruința și sprijinul ce ni-l da împăratul Napoleon al Franței, cererile Românilor nu s'au primit în total, ei s'a admis numai: Principatele să fie unite sub numele de „Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei“, rămânând sub stăpânirea sultanului, dar sub controlul celorlalte puteri. Fiecare Principat trebuia să aibă domnul său, guvernul său și o adunare aleasă pe 7 ani. Li se dădea voie să aibă o singură adunare la Focșani ca să facă legile pentru amândouă țările și să aibă armata la fel întocmită!“

Acestea nu erau însă nici pe jumătate dorințele Românilor, dar totuși un pas însemnat se făcuse. Conducătorii de atunci ai Principatelor au știut însă a întoarce lucrurile și a se strecura printre pledeci, cu dibăce în așa fel că Unirea a fost înfăptuită.

Înțelegerea încheiată între țările apusene asupra soartei noastre, nu arăta că Domnul

pe care-l aleg Moldovenii, să nu poată fi ales și de Munteni. De această scăpare din vedere s'au folosit Românii când și-au ales domnul.

Moldovenii au ales în ziua de 5 Ianuarie 1859 ca domn pe Alexandru Ioan Cuza, iar Muntenii, cari așteptaseră într'adins să vadă ce fac Moldovenii, au ales la 24 Ianuarie 1859 tot pe Alexandru Ioan Cuza.

Așa s'a făcut Unirea din 24 Ianuarie 1859, rămânând în felul acesta zi măreață pentru neamul românesc!

Prin ea se încheie un sâmbure în jurul căruia urma să se adune mai târziu toate țărișoarele românești. Dar necazurile nu ne părăsiseră, căci atunci când cele trei urși-tori au stat de veghe la leagănul neamului românesc una i-a sortit Românului să aibe parte de năcaz în viață pentru ca să fie mereu treaz, asupra pericolelor. Așa și de data aceasta. Sultanul și Austrieii au sărit ca arși, spunând că ei niciodată nu vor îngădui un singur domn în cele două principate românești. Prietenii noștri Francezi ne-au ajutat și de data aceasta. Prin stăruința lor Turcii și Austrieii au recunoscut pe Ale-

xandru Cuza ca Domn al celor două țări surori, iar la anul 1861, Cuza s'a prezentat sultanului și așa bine i-a vorbit despre durerea noastră încât acesta a primit ca Moldova și Muntenia să albe un singur guvern și o singură adunare pentru facerea legilor.

Pas cu pas, stăruind în gândul lor, nemându-se de piedici, ocolind pe altă parte și scăpând de ele, au putut astfel conducătorii români dela 1859 să împlinească visul cu care trăiseră și muriseră străbunii.

De acum înainte prin vrednicia poporului român nu se va mai vărsa sânge frățesc, pentrucă Moldovenii și Muntenii nu vor mai avea nimic de împărțit. Nu mai stau în case deosebite ci, ca frați buni, stau sub acelaș acoperiș, muncesc împreună și ce câștigă aduc în casa lor, pe care o îmbobese și gândesc s'o mărească.

Prin alegerea lui Cuza ca domn al Moldovenilor și Muntenilor, la 24 Ianuarie 1859, se pune capăt la o mulțime de rele de care suferise neamul românesc, deoarece noul domnitor n'a fost numai o persoană însemnată prin unirea înfăptuită sub domnia sa. Ajuns domn el a știut cari sunt ranele mai

adânci ale poporulul, a turnat untdelemn, le-a îngrijit și le-a vindecat. Ascultând de sfatul boterului înțelept Mihail Kogălniceanu el a luat averile mânăstirilor, averi cărora Grecii le știau de socoteală și le-a dat țării, iar țara a împărțit din ele la mil de țărani locuri pentru case sau ogoare de arătură, căci de veacuri robiseră și nu-și avuseseră o palmă de pământ. Implinea astfel Vodă Cuza, sfatul lui Kogălniceanu care-i spusese la alegerea sa ca domn: „Să fii bun, să fii blând, Măria Ta, să fii bun mai ales cu acei cu cari domni de până acum au fost nepăsători sau răi!“ Iar mai bun decât Cuza și mai drept decât el, nimeni altul până aci nu fusese. De aceea poporul îl pomenește cu sfințenie, de aceea ziua de 24 Ianuarie, ziua în care el e fost ales domn al Moldovei și Munteniei, sfântă zi în care Muntenii și Moldovenii și-au dat mâna și au șters hotarul dintre ei, această zi, dela care a început să strălucească soarele și pentru neamul românesc, ziua de 24 Ianuarie, va fi deapururi sfântă pentru poporul românesc, pentrucă, risipiți în cele patru vânturi până aci, Românii erau ușor de supus altora, întocmai

ca firele de nisip pe care vântul le spulberă în voia lui.

„Când se unește însă,
 „Grăunte cu grăunte
 „Și-o stâncă se încheagă
 „Din firele mărunte,
 „Ce-i pas' atunci stâncii
 „De a vântului suflare?
 „Din loc nici uraganul
 „S'o miște nu-i în stare!”

Ca o stâncă este astăzi România și începutul puterii pornește dela 24 Ianuarie 1859. Să cinstim această zi și s'o lăsăm cu cinste și urmașilor!

Rugăciune

cu prilejul serbării de „24 Ianuarie“.

Și-acum, ca 'ntotdeauna,
 Adusu-ne-am aminte
 De Tine, Impărate
 Al morții, și-al vieții...
 Și către Tine, Doamne,
 Plecându-ne genunchii,
 Din inimi Te rugăm!

*Tu 'ngropi și 'nalți popoare,
 Tu cerți și mângâi lumea
 Și craii cei puternici
 Cunosc mărirea Ta.*

*Tu ne-ai trimis rășboaie
 Și zile de urgie ;
 Dar și sfânta untre
 Tot Tu ne-ai dat-o nouă.*

*Și pentru asta, Doamne,
 În mii și 'n mii de glasuri,
 Poporul 'ntreg serbează,
 Cântând mărirea Ta.*

*Ai zis să nu mai fie
 Un râu hotar de țară.
 Și Micovul de-atuncea
 E Milcov, nu hotar !*

*Nădăjduim, Părinte,
 Că-Ți vei întoarce mila
 Și că Vei zice iarăș :
 Nici munții să nu facă
 Hotare mincinoase !
 Și iar va fi așa.*

*Iar noi, drept mulțumire,
 În mii și mii de glasuri,
 Cânta-vom, ca și astăzi
 În veci: Mărirea Ta!*

FL. CRISTESCU.

Unirea.

*Nisipul de pe maluri
 Văzut-ași ce ușor
 E spulberat în aer
 De orice vântișor?*

*Când se unește însă,
 Grăunte cu grăunte
 Ș'o stâncă se încheagă
 Din firele mărunte,*

*Ce-i pas'atuncia stâncii
 De a vântului suflare!
 Din loc nici uraganul
 S'o miște nu-i în stare!*

P. DULFU.

Zece Mai.

Frați Români,

Dacă ai o durere și ai cui o împărtăși, te simți par'că mai ușurat, iar dacă ai o bucurie, simți nevoia s'o spui și altora. De aceea, Românul, la zile mari, își strânge pe toți ai lui, ca inima să-i fie plină. E netăgăduit lucru că viața e muncă și grijă, iar zilele de veselie mai rari căci așa a rânduit Dumnezeu omului: „O zi bună, zece rele, așa-mi trec zilele mele“, zice un cântec românesc. Și-i prea adevărat.

Iar dacă-i adevărată vorba aceasta pentru fiecare ins, tot pe atât de adevărată este și pentru un neam întreg, cu atât mai adevărată pentru neamul românesc, peste care au trecut atâtea vijelti, dar nu l-au frânt, ci doar l-au îndoit. Sositu-l-a acestui neam muștră dar tubit de Dumnezeu, după zile grele și zile sentine. Fărămișat și robit, poporul românesc văzu pentru prima oară soarele răsărind în ziua de 24 Ianuarie, anul 1859, când, prin alegerea lui Vodă Cuza s'a întemeiat România de azi, unindu-se Moldova cu Mun-

tenia. Și-a fost atunci atâta veselie în amândouă țările cât și soarele a stat în loc și privind spre noi s'a bucurat văzând: „Hora noastră cea frățască, pe câmpia românească“.

Dar zilele de veselie au trecut și conducătorii iubitori de țară, gândindu-se la vremile trecute și purtând de grijă celor viitoare, au găsit cu cale că Unirea înfăptuită prin suirea pe tron a lui Cuza, nu-i deajuns pentru a face fericirea neamului românesc. Ba, ca unii ce știau bine povestea sbuciumatului trecut românesc, au ajuns la încredințarea că numai atunci ar fi desăvârșită această unire, când pe tronul țării ar fi adus un prinț de neam străin, iar nu unul de ai noștri. Ce însemna aceasta? Credeau ei oare că din toți oamenii de seamă ai neamului românesc nu se poate găsi unul care să aibă mintea luminată și dragostea de neam spre a conduce țara? Credeau ei poate că din viața românească nu se mai poate găsi un Ștefan ori un Mihai? Se socoteau mai prejos ei înșiși acei feitori de boieri, toți cu învățătură în țări străine, se socoteau slabi și neputincioși de a conduce țara pe care o tubeau?

Nu! Nu aceasta era pricina îndoteliilor lor! Erau în țările române atâția oameni de ispravă și iubitori de țară, dar cercetând trecutul ei văzuseră că și mai demult și de curând, dacă fusese vr'o pricină de ceartă în țară, aceea a fost totdeauna la schimbarea domnului.

Dacă se întâmpla să moară domnul și nu avea feciori, atunci urmașii se certau pe domnie și ea să poată pune mâna pe ea își adunau toți prietenii din țară, își formau astfel, fiecare, oastea lui și ajungând la încăerare se vărsa sânge frățesc. De multeori însă era câte unul lipsit de minte, care pentru dorul și setea de domnie alerga, ba la Unguri, ba la Poloni și cerea oaste străină cu care venia în țară, aducând prăpădul și pârjolul, căci cine nu știe că mila dela streini, ca umbra de mărăciul!

Câte prădăciuni n'au făcut în biata Moldovă oștile Leșilor, venind să așeze în domnie pe vreun boier pretendent și să gonească sau să prindă pe celalalt? Iar după ce, de bine, de rău, se așeza unul în scaun, credeți că liniștea se cobora în țară? Niciodată! Atunci începea domnul vânătoarea după acei

carl nu-l ajutaseră, cădeau capetele sub ascuțișul săbiei, moștile celor urmăriți le lua domnul, iar familiile lor erau robite sau luau drumul surghiunului, trecând peste hotare. De pomină a rămas în istoria neamului românesc, Alexandru Lăpușneanu, domnul Moldovei, care, bănuind că boterii vor să-l dea jos de pe scaun, l-a poftit la un ospăț și când masa era aproape de sfârșit, la un semn al Lăpușneanului, ostașii domnești au sărit asupra boterilor și le au tăiat capetele. Setos de sânge și bucuros de răsbunare, Lăpușneanu a făcut din capetele boterilor ueiși o piramidă, așezându-le după gradul ce aveau boterii. Și câți alții n'au făcut ca Lăpușneanu și câți alții, ca să poată prinde domnia nu s'au dus la Turci și au îndoit și întreit birul, ba ajunseseră să plătească pe an câte cinci sute copiii pentru oastea turcească!

Pentru ce atâtea înjosiri, pentru ce atâtea crime și poveri pe biata țară?

Răspunsul e lesne de spus: tot potopul de rele se abătea asupra țărilor române, mai ales la schimbarea domniilor, căci: „schimbarea domniilor, bucuria nebunilor“.

Atunci ambițiile își dădeau frâu liber, atunci cei ce voiau domnia chemau ajutor strein și robiau țara, ca să-și împlinească ambițiile și poftele lor.

Iată grozăviile la care s'au gândit conducătorii noștri din vremea Unirii și după aceea. Știindu-le prea bine din cărți și din hrisoavele în care erau povestite, ei au hotărât să le curme pentru totdeauna, aducând în țară ca domn, un prinț străin dintr'o familie domnitoare din apus.

Pentru aceea însă Cuza trebuia să părăsească domnia. E greu să ne închipuim durerea și strângerea de inimă ce au avut boierii români, cari în noaptea de 11 Februarie 1866, s'au înfățișat Domnitorului Cuza, cu hârtia prin care el trebuia să declare că părăsește tronul. El, cel care făcuse Unirea, el, cel care luase averile mănăstirilor și împroprietărise pe țărani, el trebuia să plece, ca să vie un domn strein! Și a plecat! Pe cine să aducă acum în locul său? A fost ales mai întâi principele Filip de Flandra, dar acela n'a primit. După aceea a fost ales prințul Carol de Hohenzollern, din familia domnitoare a Prusiei (Germania), care a primit

și a și pornit înspre noua sa țară, unde a ajuns în ziua de 8 Mai, călcând întâi pe pământul românesc, la Turnu-Severin, unde cu 12 veacuri în urmă, împăratul Traian făcuse pod și trecuse cu oaste în Dacia, aducând cu sine soldații lui, întemeietorii neamului românesc. Cu căruța de poștă, prințul Carol ajunsese în ziua de 10 Mai 1866, la București și după slujba religioasă, merse în adunarea deputaților și jurând pe constituția țării, s'a legat să fie domn și stăpân. Atunci a spus atât de frumos: „Incredeți-vă în mine, precum eu mă încred în voi” și tot atunci a spus: „Îndată ce am pus piciorul pe pământul românesc, m'am și făcut Român!”

Așa a și fost! Încăunându-se în ziua de 10 Mai 1866 ca domnitor al României, prințul Carol de Hohenzollern, văzu că în țara aceasta erau multe de făcut, dar ceea ce trebuia mai înainte de toate, lucrul pe care nu-l putea primi mândria sa de principe german, crescut în disciplină ostășească, hrănit cu victoriile străbunilor săi, rușinea pe care n'o putea suferi noul domnitor, era jugul turcesc. Căci, deși unire se făcuse, deși domnul strein sosise, lanțurile nu că-

zuseră, ei strângeau încă trupul țării noastre. La auzul sunetului lor, mândrul principe, înțeleptul Carol I, se cutremură și-așa precum poetul a zis, El spuse sfetnicilor săi: „Cei ce rabdă jugul și-a trăi mai vor, merită să-l poarte spre rușinea lor!“ Domn și sfetnici și-au jurat atunci să spele această rușine și Dumnezeu le-a ajutat aducând în sborul timpului ferieta zi de 10 Mai, anul 1877, când ivindu-se un războiu între Ruși și Turci, Domnitorul Carol și guvernul său au hotărât mobilizarea oștirii spre a lupta alături de Ruși împotriva Turcilor. Odată cu tunurile ce băteau din Calafat, cetatea Vidinului, parlamentul țării a votat, în ziua de 10 Mai 1877, neatârarea țării. Un zornăit de fiare grele ce cădeau, a vestit în ziua aceea că lanțul ce de veacuri ne ținea în robie s'a rupt pentru totdeauna și că din acea măreață zi, neamul românesc începe să-și croiască singur soarta, ca pe vremile de vitejie ale lui Ștefan și Mihai! După aceea armata română, condusă de marele ei căpitan, a trecut Dunărea și pe câmpia Bulgariei în diferite lupte, a arătat lumii, că nepoții știau să lupte tot așa de bine ca și străbunii. Dar intrarea în răs-

boiu a armatei noastre nu a dobândit numai libertatea țării, ci a scăpat dela bătăle sigură și mare rușine oastea țarului rusesc, comandată de Marele Duce Nicolae. Acesta la început nici nu voia să știe de ajutorul Românilor, dar în cele din urmă l-a cerut grabnic, altfel îl zdrobiau Turcii. Prin cucerirea Plevnei, a Vidinului, a Smârdanului, izbânda a fost de partea noastră, dar la încheierea păcii, Rușii, drept recunoștință că nu l-am lăsat pradă Turcilor, ne-au răpit Basarabia, dându-ne în schimb Dobrogea. Cu gândul la Dumnezeu, care vede toate și răsplătește după faptă, am primit această nedreptate și ne-am mulțumit cu dobândirea neatârării pe care ne-a adus-o ziua de 10 Mai 1877. Domnul străin, suit pe tron în ziua de 10 Mai 1866, și-a ținut cuvântul ce a rostit atunci în fața parlamentului, când a spus: „Cetățean astăzi, mâine de va fi nevoie, soldat. Eu votu împărtăși cu voi și soarta cea bună și pe cea rea“. Sub iscusița Sa conducere, armata română care nu mai luptase cu Turcii dela Mihai Viteazul, a arătat lumii că: „Din stejar, stejar răsare, neamul nostru este sus“.

Cu ce putea poporul românesc să răsplătească pe viteazul Domnitor pentru vitejia și priceperea sa? Să-I dea bani, să-I dea averi? Un altul le-ar fi primit, un Hohenzollern, mândru și cu suflet mare, nu! Nu ar fi primit nici un dar ce i s'ar fi adus numai Ste, ci doria ca orice mulțumită adusă să se reverse și asupra țării pe care o condusesese la izbândă și cu ajutorul căreia făurise victoria!

Răsplata s'a găsit: țara a fost ridicată la rangul de regat. Domnitorul Carol a devenit Regele Carol I al României, iar soția sa „Mama Răniților“ a fost proclamată Regina Elisabeta a României.

Ce zi de mărire, ce zi de nespusă fericire pentru neamul românesc a fost ziua de 10 Mai 1881, când pe fruntea primei noastre Regine s'a așezat o coroană de aur, iar pe a soțului Său, viteazul domn, o coroană de rege făcută, nu din aur și pietre scumpe, ci lucrată în arsenalul armatei din oțel de tun luat dela Turci! Averile și bogățiile lumii nu prețuiau cât ea, căci oțelul ei era semnul desrobirii noastre, era semnul vredniciei românești! De acum înainte, cu o țară liberă,

cu un rege viteaz și priceput, neamul Românesc nu avea decât să muncească, să se întărească înăuntru, ca, mergând la pas cu alte nații, să-și câștige locul ce-i rândui-se Dumnezeu pe pământ.

La 15 ani dela ventrea Sa în țara aceasta, Regele Carol I, după ce făcuse în acest timp isprăvi ca în basme, organizând armata, purtând războiul și întemeind regatul, pășia cu coroana de rege mai departe spre mari înfăptuiri, făcând școli, spitale, drumuri, căi ferate și câte alte îmbunătățiri, cari toate ajutau poporul, îl civilizau și-l pregăteau pentru Ziua- cea- Mare, a Sfintei Uniri a tuturor Românilor, zi pe care înțeleptul Rege n'a trăit s'o vadă, dar din mormântul Său dela Curtea- de- Argeș a veghiat și ne-a sfătuit să lucrăm pentru a ne bucura de sosirea ei!

Mărită și în veci binecuvântată va fi deci pentru neamul românesc, ziua de

10 Mai

care ne-a adus:

În anul 1866 domnia străin prin care s'au curmat certurile și urâtele obiceiuri dela schimbarea domnilor;

în anul 1877 liberarea de sub jugul turcesc;

iar în 1881 ridicarea țării la rangul de Regat.

„Sfântă zi ne-a fi de-apururi
 „Zece Mai, căci ea ne-a dat:
 „Domn puternic țării noastre,
 „Libertate și regat“.

Ca buni Români datori suntem a ruga Cerul să dea sănătate și viață lungă M. Sale Regelui Carol al II-lea, vrednic nepot al primului nostru Rege, Carol I.

La 10 Mai.

*Am stat atâți amar de ani
 Ca robi păgânilor dușmani
 Și veacuri lungi am suferit
 Și ne-am sbătut, dar n'am pierit!*

*Când pașa dela Țarigrad
 Sau vr'un alt Turc mai mic în grad
 Venia trimis dela Sultan
 Cu vr'o poruncă sau firman*

Domnul — când nu-l chema Mihaiu —
 leșia 'nainte-i cu alaiu
 Se ploconia, se umilia,
 Și scara calului ținea;

Iar biata țară, în robie,
 Trăia 'n nevoi și sărăcie,
 Căci ce avea și ce strângea,
 Tribut păgânilor plătia.

Dar într'o zi de zece Maiu
 Din alte țări, veni un craiu,
 Iar Domnul Carol, când veni
 Un plan frumos își făuri:'

Să-și întărească oastea 'n țară,
 Să ștearg' a jugului ocară,
 S'arate lumii că Mihai
 Sosit-a iar pe-al țării plai.

La zece Mai, din Calafat
 Întâiul foc de tun s'a dat,
 Să spună Turcilor păgâni,
 Că nu-i mai suferim stăpâni.

De-atunci atâția „Zece Mai“
 Trecut-au peste-al țării plaiu
 Și ne-au adus în sborul lor
 Mult bine 'n țară și mult spor!

Românul care, cât trăise,
 Numai pentru străini muncise,
 Fiind stăpân în țara sa,
 Acum cu mare drag muncia.

Și răsăriau ca prin minune:
 Orașe, sate, drumuri bune,
 Armata tânără sporia
 Și țara 'ntreagă înfloria;

Iar cel ce 'n lupte cârmuise
 Ca domnitor și biruise,
 Acum ca rege înțelept
 Ducea poporul pe drum drept.

Dar Dumnezeu așa voi;
 Să moară Regele 'ntr'o zi
 Și 'n locul Său cu vrednici pași
 Veni viteazul său Urmaș;

Ce se vedea după cuvânt
 Că-i un român cum pușini sunt,
 Iar anii ce de-atunci veniră
 Cu mult mai mare-L dovediră!

De sine seama n'a ținut
 S'ajute pe ai Săi a vrut!
 Un singur gând i-a fost stăpân:
 Să fie rege și Român!

*Cu sufletul legat de noi
 Condu-s-a oștile 'n rășboiu
 Și tot în zi de zece Mai
 Implini visul lui Mihai!*

*Pe tot pământul azi stăpâni,
 Cum ne-a rămas dela bătrâni
 Nu mai avem nimic de spus,
 Decât o rugăciune, sus :*

*Doamne Sfinte,
 Bun Părinte
 Care 'n grija Ta cerească
 Ai și țara românească, university Library Cluj
 Tu, care prin mii de ani,
 Ne-ai apărat de dușmani,
 Și ne-ai dat conducători
 De moșie iubitori,
 Te rugăm ca și de-acum
 Să ne duci pe drumul bun,
 Dă-ne pace în afară,
 Dă-ne liniște în țară
 Și Te mai rugăm, Părinte,
 Mai avem o rugămintă :
 Să trăiască Dinastia
 Care-a mărit România!*

Ziua Eroilor.

Iubiți săteni din România Mare,

În zile de vară, când odihniți la amiază după munca cea grea a coasei sau a sapei, au oare firele de iarbă de sub căpătâiul vostru nu vă povestesc nimic? Frunza bătrânului stejar ce vă umbrește, nu știe nici un cântec sau nu știți a-l asculta? Plecați-vă urechea și veți auzi și iarbă și pământul și frunza povestind, basmul cel minunat cu... „a fost odată“, povestea durerilor și bucuriilor acestui pământ românesc!

Iar povestea și râul și ramul o încep așa și pământul, ca muma tuturor, adeverește :

„S'a sculat mai an, bădica Traian, ș'a încălecat, pe-un cal ne 'nvățat, cu șeaua de aur, cu numele Graur!“

Așa trebuie să înceapă cel ce vrea să povestească întâmplările neamului nostru, cu bădica Traian, împăratul făt-frumos, care a pășit pe-aceste plaiuri, aducând cu sine sămânța neamului său viteaz în războaie și harnic la munca ogorului, spre a se amesteca cu neamul de păstori al Dacilor, tot atât

de viteji și iubitori de țară. Nici că se putea o învrâstare mai reușită, o încuscrire mai aleasă ca aceasta din care au ieșit apoi Românii, urmași vrednici ai unora și ai altora.

Moștenit-am dela unii hărnicia plugărească, cinstea și stăruința spre izbândă, iar dela alții istețimea și dela amândoi strămoșii iubirea nețărnută de glie.

Ce bine a fost că am avut părinți de seamă dela care am moștenit aceste daruri! Ce ne-am fi făcut pe timpuri de vifornică dacă n'am fi știut să ne apărăm precum din sufletul și din vinele noastre ne glăsuiau acești strămoși ai noștri? Dumnezeu însă ne-a înarmat, căci știa urgile ce vor veni peste noi.

„Veacuri triste, 'ntunecoase,
 „Peste capu-mi au trecut
 „Cu mii oarde furioase
 „Prea adesea am trecut.

„Dar nici timpurile grele,
 „Nici barbarul cel păgân
 „N'au curmat zilele mele,
 „Căci am fost și sunt Român
 „Și-oricât timp Român voi fi
 „Nu mă tem că voi fi pierit!

Pentru a ne oțeli mai bine, Dumnezeu ne-a hărăzit din vremile de pruncie ale neamului nostru, clipe de încercare și de suferință. Numai popoarele barbare câte zile amare ne-au făcut, câte răni grele ne-au lăsat, de se cunosc și astăzi, căci gratul nostru are vorbe din vorbele celor ce-au trecut cu năvala peste noi, iar dacă am rămas în urma altor neamuri pe calea minții și civilizației, aceasta tot din pricina acestor vremuri de cumpănă, abătute peste noi în decursul anilor, vremuri ce sileau pe bieții Români a-și părăsi locuințele și a fugi în munți din calea puhoaielor. De-atunci a rămas vorba că avea carul două proșapuri. Cu toate acestea n'am pierit. Cu coase, cu topoare, cu săgeți și cu pietre, pe jos și călare, luptatu-s'au străbunii ș'au apărat acest pământ, plămădindu-l cu sângele lor și îngropându-se în el! De aceea fiecare fir de iarbă și fiecare frunză clătlnată de vânt, vorbește, povestindu-ne faptele lor vitejești, ca astfel aducându-ne aminte să fim și noi ca ei! La rădăcina fiecărui copac din țara aceasta, zac oasele unui erou din vechime, iar firul de iarbă se hrănește din trupul lor prefăcut în

lut și ne spune nouă povești din trecute vremi, de slavă plină, vremi prin care „altă armă n'am avut decât dragostea de țară și pe Domnul Sfânt de scut, „iar la vremuri de necaz, am avut câte-un viteaz, care cu-al său paloș lat, curățla din hat în hat, șesul văilor române de lăcustele păgâne“.

Dăd par'că, pe Ștefan la Răsbotent și la Podul Inalt, pe Mihai la Călugărent, strunindu-și caii, făcându-și semnul crucii și apoi ca un trăsnet repezindu-se în vrășmașii de trei ori mai numeroși. După ei arcași și călăritime, boieri și țărani, fără a-și prețui pielea, tălau în stânga și în dreapta, înnotând în sânge până 'n brâu, ca să scape de robie gita lor moștenită și pe care ne-au lăsat-o nouă. Îl văd pe Horia și pe Cloșea pe roată, îl văd pe lancu cutreerând, cu privirile pierdute, cu fluterul la brâu, văile și dealurile spre a strânge voinței cu care să lupte pentru desrobirea neamului! Toți au luptat, toți au murit moarte de eroi! Într'o singură zi pe an se scoală însă din morminte, îmbracă straine de sărbătoare și 'ncing armele și vin printre noi. Aceasta-i ziua lor, Ziua Eroilor, Ziua Înălțării, zi, în care toată suflarea ro-

mânească trebuie să-și amintească nu numai de Eroll morți de curând, ci de toți cei cari au luptat și-au pătitit de două mii de ani încoace pentru pământul românesc. La ziua aceasta să ne amintim cu evlavie de ei.

Datoria cea mare, cea de căpetenie la ziua Erollor este și rămâne preamărirea celor 800.000 de eroi, căzuți în războiul pentru întregirea neamului 1916—1919.

Pe aceștia îi știm, i-am văzut trăind în mijlocul nostru până când glas de corn și de clopot i-a chemat la bătălie pentru liberarea fraților ce de veacuri ședea sub jug străin.

Pe aceștia i-am petrecut până la hotarul satului în ziua de mobilizare și le-am urat noroc și sănătate, dar scris le-a fost să moară pe câmpul de bătălie pentru ca pe trupurile lor să se zidească locuința cea nouă a neamului românesc, palatul cel mare și frumos, România-Mare, care cuprinde astăzi toți frații noștri: Ardeleni, Bănățeni, Maramureșeni, Bucovineni, Basarabeni și Regățeni. Suntem toți azi laolaltă, numai prin lupta cea dreaptă și jertfa curată și neprețuită a acestor oameni ai noștri: frați,

fi, sofi, cumnați și părinți „ce pentru România, vleața lor și-au dat“.

Datori suntem în ziua aceasta mare să ne înălțăm cu gândul până la jertfa lor, spre a o înțelege, datori suntem să-i urmărim și să vedem cum au pierit.

Plecați dintre ai lor în noaptea de 14 August 1916 știut-au ei că nu se vor mai întoarce? Șoptitu-le-a vreo voce tainică să-și sărute cu mai mult foc pe cei lăsați la vatră pe care nu-i vor mai vedea? De bună seamă! În sufletele lor alese mai dinainte de Dumnezeu pentru jertfa unui neam întreg, în sufletele lor curate ca izvorul de munte, în sufletele lor drepte și cinstitute, Dumnezeu să-dise darul prestimțrii!

Ei știau că vor muri, aveau semne, aveau vise, aveau unii chiar siguranța că nu se vor mai întoarce! A ști că mergi la moarte și totuși a nu da înapoi, iată taina cea mare a izbândeii, iată moștenirea lăsată nouă de Romani și Daci! Risipiți pe toată granița țării, pe toate fronturile, cei 800.000 de eroi n'au fost dintre cei codași, căci atunci ar mai fi scăpat. Ei au fost totdeauna gata să execute un ordin, au fost totdeauna la datorie, tot-

deauna gata a se măsura cu moartea pe care, înocmai ca Mântuitorul, prin moarte au învins-o căci: „Amară este moartea pe pat între păreți, dar moartea vitejească, pe câmpul de onoare, e dulce, prețulește cât sute de vieți!“

Astfel murit-au ei și poetul ne spune: „Sunt mulți, îi văd răniți de moarte, dar tot e'o furte adâncă, în mâna lor e încheștată o spadă ruptă în două, jos.

„Sunt morți dar mâna lor răcită, cu dragoste mai strânge încă, la pieptul care nu mai bate stindardul țării glorios;

„Și toți în focul vitejiei știură glonțul să-l
[înfrunte

„Și toți pierit-au românește cu ochii țintă
[spre dușman

„Și nici o altă mângăiere n'a mai trecut
[peste-a lor frunte

„Afară de sărutul rece, al unui fier de iatagan“.

La Iju, la Cerna, la Olt, la Dragoslave, la Oituz, la Mărăști, la Mărășești, la apus, la răsărit, pe văile munților, ca și pe vârful lor, acolo unde și făceau datoria, moartea i-a ajuns, ei au căzut cu bărbățe și în ul-

tímele clipe dacă li se arăta chipul iubit al mamei lor, ei mai simţeau tăria de a-i spune :

„Mamă, nu mai plânge,

„Mai tare ca un glonţ, mă doare, o lacrimă
[din ochii tăi!

„Nu mi-ai spus tu ce fericire-i să-ţi aperi şara
[şi să mori?

„Şi când din sânul tău de mamă am supt din
[leagăn bărbăţia

„Decât să plângi, mai bine-aruncă în vânt o
[ierbie de flori

„Şi strigă, fiul meu să moară, dar să trăiască
[România!“

De gloanţe pe front, de boli prin spitale, de foame şi mizerie în lagăriturile de prizonieri, s'au stins aceşti eroi, având în minte, alături de cei scumpi ai lor, ideea că şi-au dat viaţa pentru ca ogorul lor să nu mai hrănească neamuri streine, pentru ca fraţii lor să nu mai zacă în robie, în sfârşit pentru ca neamul acesta să nu fie de batjocura altor neamuri! Cine nu ştie felul cum au luptat la Mărăşeşti voinicii noştri, unde desbrăcaşi la cămaşă, au pornit ca la cost, au respins şi seceraţ puhoatele năvălitoare, înscriind în

cartea neamului, cu sângele lor, cea mai frumoasă pagină? Ce altă probă de vitejie poate fi mai frumoasă decât lupta dela podul Jiului unde, femeile și copiii au sărit cu ce aveau la îndemână să se lupte cu vrășmașul cotropitor?

Înștrată în lungul frontierelor României dela 1916 s'a făcut socoteala că toată oștirea noastră abia ar fi ajuns să fie un soldat la douăzeci metri și o mitralieră la 4 Km. Cum să îți plept unui dușman armat până în dinți și mult mai numeros? Sărăcia și lipsurile materiale ale soldatului român au fost împlinite însă cu prisosință de sufletul său mare și plin de alese podoabe. N'a avut armă, s'a repezit și-a îșters una dela dușman, ba a mai și adus doi trei prizonieri; n'a avut haină sau bocanci, a luptat desbrăcat și desculț de a pus în mirare atât pe Francezii, cari erau printre ofițerii noștri, cât și pe dușmanii cu cari ne băteam. N'au avut mâncare, au răbdat zile și săptămâni întregi, mâncând frunze din copaci și târându-se pe brânci să 'nghită o gură de apă, dar, datorita nu și-au părăsit-o!

Așa s'au luptat cei 800.000 de eroi, așa s'a câștigat victoria, astfel s'au putut des-

robi frații subjugăți la Unguri și la Ruși. Fiecare mort, a fost o cărămidă pentru construirea României de azi, fiecare mort, fiecare invalid, a fost un punct de susținere a cererilor noastre la masa păcii. Cu numărul de morți și de ruine, am putut arăta jertfa noastră și am putut obține împlinirea visului nostru de veacuri!

Iată pentru ce în ziua Înălțării, Ziua lor, a Eroilor, cu evlavie să le rostim numele celor din satul nostru, din țara noastră, mari și mici, cari au murit pentru neamul lor în anul 1916—1919. Datori suntem în ziua aceasta s'aprimem o lumânare la monumentul lor, pentrucă mulți nu au avut parte de lumânare. Datori suntem în această zi și 'ntotdeauna să respectăm văduva celui mort pentru noi și pe invalidul rămas cu o mână, cu un picior sau poate fără ele în războiul desrobirii. Datori suntem de asemeni a în-genunchia cu evlavie și a ruga pe Dumnezeu să odihnească în pace pe conducătorul acestei oaste de eroi, blândul și dreptul Rege Ferdinand I. cel care a tras sabia, s'a luptat împotriva rudelor Sale pentru izbânda țării Sale. Slavă Lui și amintire veșnică!

Mărire vouă : „Eroi a căror viață scurtă
a fost un vis mulat în sânge...

„*V'așteaptă mamele și astăzi să vă întoarceți*
[înapoi...

„*Și plâng logodnicele voastre... și care inimă*
[nu plânge,

„*Când România azi se 'nalță prin moartea*
[voastră de eroi!'“

Seurt istorie.

Ca o ploasă amintire pentru cei morți
în războiu încă din anul 1920 s'a hotărît ca
Ziua Înălțării Domnului să fie „Ziua Eroilor“,
în care să se facă serviciu religios în fie-
care sat pentru pomenirea eroilor localnici.
In unele localități atât de mult a intrat în
obiceiul această sărbătoare, încât la biserică,
după slujba Înălțării, se fac parastase de
către văduvele de războiu, iar după aceea
se aștern pe iarba verde mese de petrecere,
au loc serbări școlare, iar după amiază horă.
Acolo unde sunt morminte, solemnitatea are
loc aci.

Eroilor.

(Se poate recita la serbarea din „Ziua Eroilor“.)

Am venit aici cu toții
 Ca să prăznuim pe-acei
 Ce 'nfruntând puterea morții
 Au căzut sub coasa ei;

Căci făcut-au zid de piepturi
 Și-au trecut peste hotare,
 Să câștige-a țării drepturi
 Și din mic' s'o facă mare.

S'au luptat grozav, sărmanii
 Cu vrășmașu' 'nfometat,
 Dar erau mai mulți dușmanii
 Și, la grâu, năval-au dat!

S'au retras atunci, voiniciei
 La Siret și-au făcut iar,
 Zid de fier, de care Nemții,
 Și-au spart capul înzadar!

Se luptau cu disperare
 Și muriau cu mii și sute:
 Unii muriau prin spitale,
 Alții 'n locuri neștiute!

*Dar nu muriau precum moare
 Creștinul la casa lui,
 Muriau mulți făr' lumânare,
 Fără grija nimănui!*

*Am venit, dar a vă spune
 Că acești viteji pieriți
 Pentru-al României nume,
 Pentru frații lor robiți,*

*Sunt în ceruri pe vecie,
 Printre sfinți se socotesc,
 Sunt în loc de bucurie,
 Unde dreptii se găsesc!*

*Să nu plângeți, deci, fiți veseli,
 Că eroii ce slăviți,
 Datoria și-au făcut-o,
 Iar acolo-s*) fericiți!*

GH. BENIOG.

---

*) Elevul arată spre cer.

Povestea lor.

*Frunză verde colilie
Când fu la Sântă Marie
Răsunară 'n miez de noapte
Toate clopotele, toate.*

*Au sunat și 'n sat la noi,
Chemând oaste la rășboiu
Toată lumea fu 'n picioare
Până 'n răsărit de soare :*

*Flăcăi necăsătoriți
Iși lăsar' ai lor părinți
Bărbații nevestele,
Să le fie casele,*

*Copilașii mici să-i crească
Și ogorul să-l muncească.
Frunză verde iasomie
Și s'au dus la bătălie.*

*Tunurile bubuiiau,
Mii de gloanțe șuerau,
Doborând frunza din fagi
Și soldații noștri dragi,*

*Căci, pe glonțul, cât de mic
Era scris câte-un voinic :
In frunte să-l nimerească
De pe lume să-l răpească.*

*Mulți din cei ce au murit
Nici popa nu i-a cetit,
Ci, căzând lângă vr'un fag
Cucul le-a cântat cu drag,*

*Ploaia ranele-a spălat
Vântu' 'n frunze i-a 'ngropat,
Iar luna și stelele
Le-au fost lumânările!*

*Când lupta s'a isprăvit
Cei ce-au scăpat, au venit
Iar cei cari au picat
Degeaba i-am așteptat!*

*Copiii 'ntrebau cu dor,
Când vine tăticul lor?
Văduva ședea în prag
Să vadă soțul ei drag.*

*Dar el de unde să vie,
Căci demult era sub glie*

*Și în loc de-al ei bărbat
l-a venit certificat,*

*Să se 'mbrace 'n port cernit
Că bărbatul i-a murit!
Deci, spre a ne-aduce-aminte
Noi și cei de azi 'nainte,*

*De eroii ce-au murit
Pentru neamul întregit,
Azi, în ziua înălțării,
De pe 'ntreg cuprinsul țării*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Toți Români ne-adunăm
Din suflet să ne rugăm:
Dumnezeu să-i ocrotească
Cu aripa lui cerească.*

*Și 'n toți anii, de 'Nălțare,
Să venim cu mic cu mare
Și la căpătâiul lor
S'aducem cununi de flori!*

GH. BENIOG.

8 Iunie.

Frați Români,

Când boierii români au ales la 1866 ca domn pe principele Carol de Hohenzollern, între dorințele și condițiile puse a fost aceea ca moștenirea tronului pentru urmașii bărbătești, urmași cari să fie creșcuți în legea ortodoxă. Regele Carol I., neavând fectori a adus ca moștenitor al tronului României pe nepotul Său, care L-a și urmat la tron și a fost ceea ce știm, gloriosul Rege Ferdinand I., întregitorul de neam. Dumnezeu a binecuvântat căsnicia Augustului nostru Prinț-Moștenitor de atunci, Ferdinand I., cu Augusta sa Soție, dându-Le ca urmași și băieți și fete.

Cel întâi născut a fost Principele Carol, astăzi Malestarea Sa Regele tuturor Românilor. Pe semne când s'a născut Măria Sa, sositu-l-au la leagăn toate zânele cele bune și L-au împodobit cu cele mai mândre poadoabe, cu care poate fi înzestrat un om. Botezat în legea ortodoxă, El a crescut în mijlocul poporului pe care avea să-l conducă

mai târziu, a învățat carte românească, a avut tovarăși de joc băieți de român, cu un cuvânt a cunoscut poporul și la bucurie după cum l-a cunoscut mai târziu la neazuri. Ajuns la vârsta de a fi ostaș, a dovedit cele mai frumoase calități de militar și conducător mai ales, îi plăcea să stea cu soldații în ploaie și frig, să mănânce puștin și nu pe ales, iar de multeori nu la orele hotărâte, pentru a se deprinde cu toate neajunsurile vieții ostășești.

Crescut aici, format pentru a fi regele României cu așa calități frumoase, ni se umplea sufletul de mândrie când îl vedeam pozat ca cioban, dar mai ales eram mândri când îl vedeam la vr'o paradă, alături de Bunicul sau Tatăl său, primind defilarea trupelor. Și nu ne-am înșelat! Ajungând la vârsta când trebuia să ne arate ce poate L-am văzut:

În timpul războiului, pe frontul din Moldova, când cei mai loviți de nenorocirea țării erau Regele și Familia Sa, tubitul nostru Principe Moștenitor, Carol, nu și-a pierdut de loc cumpătul ci, pe vremuri bune ca și pe cele rele alerga ziua și noaptea pe front, sfă-

tuind cu generalii, vorbind cu soldații, încurajând pe cei răniți, mângăindu-i și dându-le daruri. De multe ori din grija ce avea din cauza grelelor lupte și a multor neazuri și chiar lipsuri ce se simțeau în Moldova unde se înghesu-se atâta lume, umbra ne-bărbierit, pe picioare, prin noroiul cleios al tranșeelor. Dar nu s'a îndoit de izbândă, a crezut în ea și ea a venit.

Când însă trecu furtuna, Prințul Carol trăi în țara soră nouă, în Franța. Aci, înconjurat de cărți și hărți militare, cercetând fabricile de tunuri, munițiuni și aeroplane, se pregătia neîncetat pentru ziua cea mare, ziua când va trebui să vină să-și îndeplinească marele rol pentru care fusese pregătit.

Ziua aceasta fericită, în sfârșit, a sosit în anul 1930!

E ziua de 8 Iunie! Atunci, așa cum vin vitejii, pe calea cea mai primejdioasă, ne-a sosit în țară Domnul și Stăpânul nostru iubit! Ca vulturii ce din înălțimea văzduhului se rotesc și repede ca gândul la cuibu-i se coboară, astfel Regele nostru iubit, pe un avion, condus de bravul căpitan Opreș, a coborât în marginea Bucureștilor Lui, locul copilă-

riei Sale, în patria Sa, unde toți îl așteptau cu sufletul plin de dor. De-atunci rana s'a închis. Nașta a ținut trei zile sărbătoare și după aceea cu încredere în mâna sigură ce o conducea, s'a așezat în liniște pe lucru, fiecare la locul său.

Ziua de 8 luni nu a adus pentru neamul românesc numai liniștea în Domnie, ea a adus pentru neamul românesc începerea unui nou fel de viață, a unei ere nouă.

Regele nostru nu este numai un militar desăvârșit, el este totodată, om învățat, cu voință de fier, bun plugar, bun părinte și mai presus de toate un mare cunoscător și iubitor al poporului Său.

În călătoria ce a făcut în jurul lumii, ca Prinț Moștenitor, a văzut multe lucruri alese și odată ajuns Rege, a început să le pună în aplicare.

În fiecare zi Malestarea Sa e mai ocupat decât un funcționar de minister: primește hârtii, scrisori, petiții din toată țara, vede pășuri și necazuri din toate părțile, iscălește și rezolvă însuș unele cereri, iar dacă e vr'o plângere mai urgentă, ia telefonul și vorbește cu ministrul care ar putea-o rezolva

și astfel, multe dureri și nedreptăți, Maestrea Sa, prin tânăra-i voință și putere de muncă, Le rezolvă, aducând pacea unde încolțise poate desnădejdea.

Încă de când era principe, s'a interesat în deaproape de luminarea poporulul, înființând pentru aceasta „Fundatia Culturală Principele Carol“, instituție care are rostul să răspândească în popor cărți bune, sfaturi folositoare și obiceiuri sănătoase. Dela 1930, Fundatia Principele Carol nu s'a mulțumit numai să stea la București și de acolo să conducă.

Sub imboldul Maestății Sale, s'au format echipe de studenți dornici de muncă și de a-și cunoaște țara, echipe ce au fost trimise în diferite părți ale țării, în câte un sat, pe care, o vară întreagă să-l răscolească, să-l cerceteze, ca să vadă ce e bun și trebuie păstrat și ce e rău și trebuie schimbat. Aceste echipe studențești cercetează pe fiecare locutor în parte: cum trăiește, cum muncește, ce-i ajunge, ce-i lipsește, de ce boală suferă, ce planuri are, în sfârșit, omul și toți ai lui din casă sunt cercetați din fir-a-păr, ca să se afle cari li-s metehnele. Odată con-

statările făcute și scrise pe hârtie, echipa de studenți, împreună cu gospodarul se așează la lucru: dacă gospodarul are grajdul nelipit, în două trei ceasuri este zăpătit, podișea îndreptată, gardul aliniat la stradă, șanțul șoselei desfundat. Înăuntru fetele o învață pe gospodină să gătească, iar doctorul îngrijește pe cei ce au nevoie de căutarea sa. Cu un cuvânt, o echipă studențească de-ale Fundației Regale, în trei luni de zile schimbă fața unui sat întreg, lăsându-l după aceea să servească de model celor din împrejurimi. Înforși la București cu caietele pline de însemnări, cu cântece, cu obiecturi, cu tot ce au notat din viața aceluia sat, acolo, în timp de iarnă se alcătulește monografia, adică oglinda sau cartea aceluia sat. Dela studenți învață să facă același lucru preoții și învățătorii din împrejurimi.

Întreaga țară răscolită, cercetată în felul acesta, i se vor vedea rănilor, i se vor găsi leacurile și va putea să meargă astfel mai repede spre progres. De unde, din îndemnul lui, a pornit această lucrare? Toată lumea știe că Malestarea Sa a pornit această acțiune de cunoaștere a țării.

Dar Maiestatea Sa nu se ocupă numai de luminarea minții poporului Său, ci se interesează de toată activitatea neamului: inginerii, doctorii, invalizii, meseriașii, comercianții, toți, când au vreo plângere de făcut cui altuia să o trimită, cine are puterea, bunătatea și răbdarea să-i asculte și să-i împace pe toți? Unul singur: Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea, iubitul și înțeleptul nostru Suveran!

Dar de plugarii cine se interesează mai mult? Insuș Maiestatea Sa fiind proprietar de pământ a declarat de atâtea ori că înțelege rostul cel mare al plugăriei și de aceea vrea ca țărănul român să fie cât mai înstărit, cât mai luminat, căci știe Măria Sa că plugăria e oastea cu care va merge la războiu când va fi nevoie și de aceea vrea să aibă ostași cât mai ageri.

Din dragostea pentru plugărie, a pus mai zilele trecute pe fiul său Marele Duce Mihai, împăratul de mâine al Românilor, să tragă o brazdă cu plugul pe câmpia Herăstrăului, ca să știe și Măria Sa cum se ară ogorul țării. Venind la rostul de părinte, apoi aci iar e locul să arătăm că atât își iubește

băiatul, încât, în orele libere îl ia alături și-l explică multe din tainele ce trebuie să știe un conducător de popor.

Ca unul care a trecut prin focul curățitor al rășbotului și a văzut chiar moartea cu ochii, iar lipsurile armatei la fel, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea își închină cea mai mare parte din timp și cea mai mare grijă armatei. Armata e scutul țării și Regele e capul ei. Dacă Regele e vrednic, armata nu poate fi altfel, iar dacă armata e slabă, răspunderea e a Căpitanului! Iată-l deci îngrijindu-se de echipamentul soldaților, de armament, de aeroplane, de cai, de tunuri, de ofițeri, de soldați, ca totul să fie în regulă când va suna ceasul. Știe Măria Sa ce știe! Știe că în jurul nostru avem numai dușmani, care ar vrea să ne soarbă într'un păhar cu apă! De aceea el stăruie să fim bine pregătiți. De aceea e mulțumit când vede că lucrurile merg bine. Priviți-l la 10 Maiu, ce mândru este de oastea Lui și ce frumos îi șade pe calul alb, par' c'a învlat Ștefan-cel-Mare și Doiștiș, calul lui.

O altă acțiune frumoasă pornită din îndemnul Majestății Sale este buna creștere

a tineretului. Dela urcarea Sa pe tron în ziua de 8 Iunie 1930, Majestatea Sa a văzut că tineretul român nu merge totdeauna pe căi bune. În unele părți ale țării, niște elevi se găseseră amestecați într'o mișcare revoluționară, în altă parte unul își omoară profesorul, în București trei elevi, omoară un deputat, nu pentru bani, ci pentru că „așa au cefit ei prin cărți“. Afară de acestea, prin preajma alegerilor s'a găsit că unele partide politice, în goana după partizani, se foloseau de tineri minori, cari nici școala n'o terminaseră. Aceste semne l-au pus pe gânduri pe măritul nostru Soveran și l-au făcut să zică: „Destul! Asta nu mai merge! Tineretul nu trebuie amestecat în cloaca politică. El trebuie crescut sănătos la trup și la suflet!“ Pentru aceea Majestatea Sa a înființat străjerii și serviciul premilitar pentru tinerii români. În felul acesta, cei ce aveau timp prea mult liber, nu-l vor mai pierde cefind cărți rele sau umblând pe căi urâte, ci mergând la exercițiile strejărești sau la cele premilitare, își întăresc corpul și și prepară sufletul pentru vremuri grele. Dar, dragă Doamne, a sta să numărăm toate faptele pe

carl Malestatea Sa Regele Carol al II-lea, le-a pornit și le-a făcut în țara aceasta dela suirea pe tron în ziua de 8 Iunie 1930 și până azi, ar trebui vreme îndelungată, care însă trebuindu-ne și nouă pentru nevoile noastre, ne mulțumim a arăta pe cele de mai sus, spre a vedea și cel ce ar mai voi să nu vadă, pe cine ne-a adus căpitan Opreș în ziua de 8 Iunie 1930 și de ce trebuie să ne rămână scumpă această zi și sfântă alături de 24 Ianuarie, 10 Mai, Ziua Eroilor și 1 Decembrie.

În această zi, turma și-a găsit stăpânul, poporul românesc și-a găsit Domnul, care de atunci neîncetat, aleargă dela un capăt la altul al țării: ba să sfințească un drapel, să întemeieze un spital, o școală, să dea drumul unui vapor, să desvelească un monument, să boteze un al 13-lea sau 14-lea băiat al unui român sărac, în sfârșit, peste tot ducându-se în mijlocul poporului, cu vorbe bune izvoritoare din nou de fapte mari. Peste tot sădind încrederea în puterile noastre, peste tot îndemnând la muncă, la izbăvitoare muncă.

Acest odor neprețuit ni l-a adus ziua de 8 Iunie pe aripile unui vultur de oțel.

Să ni-L trăiască Dumnezeu pe Regele nostru iubit, împreună cu odrasla Măiestății Sale, Marele Voevod Mihail!

---

8 Iunie.

(Regelui nostru.)

Mărite Domn, pe care țara
 De mic copil te-a 'mbrățișat
 Și ți-a cântat cu „foaie verde“
 Și 'n haina ei te-a îmbrăcat,
 Mărite Domn, am plâns amarnic
 Când soarta ni te-a depărtat.
 Citeam gazetele cu sete și printre rânduri
 [căutam
 Cu orice preț s'avem o veste din partea
 [celui ce iubiam.
 Știam că va sosi odată frumoasa zi de soare
 [plină
 Când răsări-vei fără veste, ca Făt-Frumos
 [intr'o grădină.
 Și 'ntr'adevăr, ca în poveste dorința noastră
 [s'a 'mplinit
 Căci într'o zi șopti văzduhul: „Este aici!
 [Azi a venit!“
 Mărită zi vei fi de apururi în inimile românești
 Plină de binecuvântare și de cântări Dumne-
 [zeești;

Văzduhul ne-a adus cu Tine pe Craiul nostru
 [mult iubit
 Ne-ai dat Stăpânul, Domnul, Slava, ne-ai dat
 [cârmaciul iscusit.
 Mărite Domn, pe care țara cu dragoste Te-a
 [așteptat,
 Să-Ți dea Domnul sănătate, s'ajungi cu bine
 [împărat!
 GH. BENIOG.

Cuvinte către tinereț

în ziua de 8 Iunie.

Dela un cap la altul țara
 E azi în mare sărbătoare
 S'aude zumzet de albine,
 Văzduhul e scaldat în soare.

E sărbătoarea tinereții
 Pe care Regele o cheamă,
 Prin muncă și prin voie bună,
 Să-și îplinească un rol de seamă.

Spre noi, copiii ai țării noastre,
 Se îndreaptă ochii tuturor,
 Prin voi se pregătește astăzi
 Al țării falnic viitor.

Și, dacă azi veți înțelege
 A voastre sfinte datorii,
 Mult mai ușor o să vă pară
 Când nu o să mai fiți copii.

Ca unul toți să vă supuneți
 Înaltului îndemn Regal,
 Ce vrea să 'ndrepte tineretul
 Pe drumul drept, spre ideal.

Îndepliniți ce vi se cere
 Pentru a voastră sănătate,
 Vorbiți frumos, fiți iubitorii
 De adevăr și de dreptate.

Și mai presus să vă aducă
 Această zi de cîreșar
 Din simțimintele alese,
 Pe cel mai sfânt, pe cel mai rar :

Iubiți-vă, copii, pămîntul
 Pe care, pentru prima oară,
 Jucatu-v' ați pe drum „de-a cail”,
 Sub cer senin de primăvară.

Iubiți pe înțeleptul Rege,
 Cu care astăzi ne mîndrim,
 Cu care mâine 'n bătălie
 Dușmanii o să-i biruim !

Și pe Măria Sa Voivodul,
 Cu care creșteți totodată,
 Jurați în ziua-aceasta scumpă
 Să-I dați credința voastră toată !

Păstrați în minte-aceste toate
 Și la mulți ani cu sănătate !

GH. BENIOG.

1 Decembrie.

Frați Români,

Sunt clipe în viața omului, când gândirea nu mai poate stăpâni inima ei aceasta, teșind din făgașul ei, dă la iveală tot ce simte.

Așa în ziua aceasta de 1 Decembrie, sfârșit de toamnă, în întreaga suflare românească e astăzi mândra primăvară.

Și cum ar putea fi altfel în ziua aceasta, când visul cel mare al neamului românesc s'a împlinit? Să râdem, ba să plângem de bucurie căci, astăzi Mihai cel mort pe câmpia Turdei a fost răzbunat, visul pe care l-a împlinit pentru o prea scurtă vreme, e înfăptuit pentru totdeauna! Ardealul, Banatul, Maramureșul ce de veacuri zăceau în robie de azi înainte nu mai sunt sub călcâtu, ei cu fruntea sus, alături de frații din Regat, muncesc pentru întărirea izbândeii pe care au visat-o strămoși de strămoși, dar rânduri rânduri trecut-au la cel drepti cu jale 'n suflet că ceea ce sufletul lor doria, era greu de împlinit.

Aproape o mie de ani au stat în robie Românii din Ardeal și Banat. Doamne, dar ce robie! Au fost supuși Turcilor Românii din Muntenia și Moldova, dar niciodată Turcii n'au încercat să desnaționalizeze pe Români. Ei s'au mulțumit să li se ducă la soroc, birul învoit și de aci încolo, toate bune! Cu Ungurii însă lucrurile nu mergeau așa. Popor barbar de cea mai rea teapă, așezându-se la apus de Tisa pe la anul 800 după Christos, ușor le-a venit de-acolo să treacă Tisa și aci, văzând, câmpul roditoare, văi și dealuri cu păduri, în sfârșit o țară ca o grădină, lăcomia turanică s'a ațâțat și năvălind au cucerit țărilor de peste munți. De-atunci încep persecuțiile. Pământul a ajuns numai al Ungurilor, iar bleștii strămoși ai noștri de prin acele părți erau străini la ei acasă. Erau robi „lipiți pământului“ și puteau fi vânduți și omoriți ca vitele de stăpânii lor. Ei n'aveau nici un drept, nici pe acela de a se plânge cuiva. În țara lor frumoasă, Românii din Ardeal trăiau cu ce se 'ndurau groșii unguri să le lase și muriau muncind pentru cele trei națiuni venefice care erau Ungurii, Sașii și Săcuii. Când au încercat câteodată să ri-

dice capul, fiindcă le ajunsese cuțitul la os, furia barbarilor era nemăsurată și răzbunarea crudă. Pe capii celor ce se răsculau, îi prindeau și-i schingiuiau în fața mulțimii ca astfel să le piară pofta de a se mai ridica împotriva Ungurilor vreodată.

Așa au făcut cu George Doja la 1514, pe care l-au ars pe scaun, așa au făcut cu Horia și Cloșca pe cari l-au omorât cu roata, după ce adunaseră cu sila toți Românii de prin împrejurimi spre a vedea moartea grozavă a celor doi eroi Români. Și aveau acești tirani o iscusință de a găsi torturile cele mai grele și aveau o grozavă plăcere când chinulau! Dar Românii nu s'au lăsat! De ce persecuțiile erau mai aspre, de aceea și oțelirea și răbdarea mai mare. Dela un timp Ungurii au lăsat-o mai moale cu schinguirile. Vedeau și ei că dragoste cu sila nu se poate. Au început atunci alte sisteme. În locurile unde erau Români mai mulți au început să aducă coloni de Unguri, Sași sau Secui, cărora le dădeau drepturi mari, ca să atragă pe Români și să-i ungurească. Acelora le deschidea școli, plătea pe dascăli, iar Românilor nici nu le dădeau vote să-și

albă școala copiilor lor, unde să învețe în limba românească, carte. Pe de altă parte au început să întindă Românilor curse: le spuneau că dacă vor să trăiască bine să lapede credința ortodoxă și să se facă catolici. Atunci toți cei ce vor asculta sfatul lor, vor trăi bine. Unii Români, spre a putea scăpa de tratul greu sau pentru a învăța carte, au primit pe la 1700 parte din învățăturile bisericii catolice, devenind astfel de religie greco-catolică. Acestora și celor ce luau pe față apărarea Ungurilor, li s'au dat multe drepturi. Unii din aceștia s'au desnaționalizat, schimbându-și și numele lor de Români.

Cea mai mare parte însă, robii, iloșii cei atoaate răbdători își plecau capul în pământ, își făceau sfânta cruce tot cum pomeniseră din bătrâni și vorbeau românește. Iar pentru a putea învăța carte românească, conducătorii lor, între care marele Șaguna, a hotărât ca școlile să fie întreținute de biserică, să nu mai atârne de stat, [care pentru a plăti lefuri învățătorilor, cerea ca învățământul să se facă numai în ungurește. Românii n'au primit.

În afară de acestea multe, multe neajunsuri și nedreptăți suferiau frații noștri din

Transilvania, fiindcă nu voiau să se ungrească. Inchisoarea Seghediniului era fixată de mucenicii neamului nostru cari îndrăziseră a cere pentru Români o țărâmbă de dreptate!

De aceea, mulți dintre Ardeleni fugiau în Regat unde prin cărți și ziare arătau jalnica stare a fraților noștri, îndemnând pe oamenii politicii să intervină pentru ei. Era înzadar însă! Chiar dacă împăratul avea câteodată bunăvoință, groșii unguri săreau, ca fripșii la tâlpi și împăratul nu lua nici o măsură. Rămâneau astfel Români mai departe să sufere jugul și sărăcia, pe care poetul Octavian Goga așa frumos o prinde în condei când spune: „La noi sunt codri verzi de brad și câmpuri de mătăasă; la noi atâșta fluturi sunt, ș'atâta jale 'n casă. Privighetori din alte țări vin doina să ne-asculte; la noi sunt cântece și flori și lacrimi multe, multe“...

Când cântă cântecul Oltului tot el zice cu multă dutoșie: „Drumeț bătut de gânduri multe, ne lași atât de greu pe noi, îmbrățișându-ne câmpia, te ulși adesea înapoi. Așa domol te poartă firea, căci duce undă-ți gânditoare; durerea unui neam ce-așteaptă demult o dreaptă sărbătoare!“

Demult, o da, iubite cântăreț și frate, demult așteptau frații noștri din Ardeal ziua izbăvirii! Iată că Dumnezeu ne-a făcut parte de ea! În timpul războiului cel mare între națiile de seamă ale Europei, România prin fiul ei cel mai aleși, a găsit că acum ori niciodată e timpul întregirii neamului. De aceea, la 14—15 August 1916, a declarat război Austro-Ungariei și într'o însuflețire ostași români trecură Carpații. Au fost înfrânți mai pe urmă, țara le-a fost în mare parte ocupată, deși credința în izbânda dela urmă n'a pierit! Victoria a sosit în mult fericitul an 1918, în care fostu-i-a dat României să primească la sânul său odraslele-i risipite: în ziua de 9 Aprilie Basarabia, la 28 Noiembrie Bucovina, iar la 1 Decembrie Ardealul și Banatul! O sărbătoare mai mare ca aceasta n'a fost pe necăjitul pământ românesc! Mai ales ziua de 1 Decembrie 1918, este aceea care a adus României darul cel mai prețios: Ardealul. În ziua de 18 Noiembrie, 1 Decembrie, Căpeteniile Ardealului fiind strânse în Alba-Iulia, cetatea în care intrase biruitoarea Mihai, au hotărât în lacrimi și suspine de fericire, unirea cu România. În ce-

tatea în care până aci călăii noștri schinglulau, omorau și batjocoreau pe fiii aleși ai neamului, în Alba-Iulia, simbolul ce prin veacuri luminase calea neamului românesc în Alba-Iulia, la 1 Decembrie 1918, s'a cetit de către Vasile Goldiș, prezident fiind Gh. Pop de Băsești, proclamația de unire cu România, proclamație care începe astfel:

„Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți, la Alba-Iulia, în ziua de 18 Noiembrie (1 Dec.) 1918, decretază unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii, cu România.

Adunarea Națională proclamă în deosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Murăș, Tisa și Dunăre“...

În aceeași zi o delegație se prezintă la București înaintea Regelui și a Guvernului, spre a preda astfel actul Unirii.

În felul acesta, după grozave sacrificii și suferințe din partea Ardelenților și cu prețul a 800.000 ostași morți ai Regelui Ferdinand, s'a reparat cea mai grozavă nedreptate pe care istoria a cunoscut-o vreodată.

În aceeaș zi Regele Ferdinand și Generalul francez Berthelot intrau în fruntea armatelor în Bucureștii în care până aci ostașii lui Mackensen, își plimbau cu truște coifurile și-și pocneau pintenii!

Ziua de 1 Decembrie 1918 va rămâne neplăcută în istoria neamului nostru pentru că ea a curmat odată pentru totdeauna, o stare jalnică a neamului românesc, ea a adus Regatul Român, România veche, răsplata cuvenită pentru jertfe de oameni și materiale pe care a aruncat-o în cumpănă, spre a desrobi pe frații noștri de sub jug strein.

Mărire și lui Dumnezeu laudă!

Seurt istorie.

În noaptea de 14—15 August 1916 România intră în război împotriva Austro-Ungariei, cu scopul de a desrobi pe Românii din această împărăție.

La început, datorită avântului minunat al trupelor române, aproape jumătate Ardealul a fost cucerit. Mai târziu, în fața unui dușman armat până în dinți, Românii s'au

retras, până au părăsit și Moldova, unde s'au dat lupte grozave, dar năvălitorii au fost opriți. După situația cea de pe celelalte fronturi armatele germane au început a se retrage, așa că în 18 Noembrie 1918, (1 Dec.) poporul din Ardeal, convocat de conducători, s'a strâns la Alba-Iulia și au decretat Unirea cu România. La 15 Octombrie 1922 Regele Ferdinand I. și M. S. Regina Maria se încoronează în Alba-Iulia ca Regele și Regina tuturor Românilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In Ziua Unirii.

*Din negura vremii s'arată
Strămoșii în ziua de azi,
Cu fața de zâmbet brăzdată,
Pe cap cu coroană de brazi.*

*Și geme pământul de tropot
Când trece mareașul alai,
In sunet de trâmbiți și clopot,
In frunte cu Vodă Mihai.*

*Ștefan dela Putna pornește
Și Mircea pe-a Oltului vale
In grabă și Cuza sosește
Și toți îl salută încale...*

*La Curtea-de-Argheș chemare
Răsună ca 'n timp de rășboiu,
Urcatu-s'au Regii călare
Și 'n grabă pornesc amândoi.*

*Se strânge mulțimea 'n câmpie
Și stau la mijloc Domnitorii,
La glasul trompetei ce sună
Tăcură deodat' luptătorii.*

*Buzeștii cu scutul ridică
De-asupra pe Vodă Mihai,
Să spună mulțimii o vorbă,
Cum știe să spună Mihai!*

*O cruce viteazul își face
Și glasul-i răsună apoi:
„In numele Domnului, pace
„Și harul să fie cu voi!*

*„Români, dăruitu-ne-a sfântul
„O țară frumoasă, un rai.
„Ne-au luat însă alții pământul,
„Trăirăm cu chiu și cu vai“.*

*„Cu sabia noastră și pieptul
„Purtat-am grele rășboaie,
„Murit-am cu toții, iar dreptul
„Ne fu înghițit de puhoai“.*

„Părea c'a pierit pe vecie
 „Și țara și neamul român.
 „Dar datu-ne-a Domnul tărie
 „Să frângem iar jugul păgân“.

„Cuminte lucrară nepoșii
 „Atunci când în luna Ghenar
 „La Milcov sărit-au cu toșii,
 „Și spart-au nedreptul hotar!

„Făcură atunci prin unirea
 „Vecinelor două surori
 „O țară ce azi cu mărire
 „Se 'nalță de asupra de nori.

„Mi-e sufletul plin de mândrie
 „De-acum pot să dorm liniștit,
 „Căci țara de azi e aceea
 „Cum eu am luptat ș'am dorit“.

GH. BENIOG.

Vedenie.

Altădată.

I.

Ah, priviți... pe cer, de-asupra neguroșilor Carpați,
 Cum se grămădesc într'una nori de plumb, întunecați!
 Cum s'alungă unul p'altul plini de foc ce scânteiază!
 Doamne! ce potop, ce vijor peste lume o să cază!...

*Iată-i, colo... doi nori negri... se 'ntâlniră... s'au ciocnit!...
Fulgere brăzdează cerul între-apus și răsărit.
Trăznete cad... să sfărme par'c'a lumii temelie.
Ați mai pomenit vr'odată pe pământ așa urgie?*

*Și mereu se 'ntinde focul, — și mereu potopul crește :
Geme din adânc pământul, — firea 'ntreagă se 'ngrozește.
Neamurile lumii, toate, cu ochi plânși spre cer privesc —
Doamne, Doamne !.. fie-ți milă și de Neamul Românesc!..*

II.

Azi!

*A, dar unde-i vijelia?... Mugetu-i de groază plin
Amuși, ca prin minune. Cerul râde iar senin.
De prin munți și văi se nălță cânturi însuflețitoare.
Ce frumos, după furtună, strălucește mândrul soare !..*

*Iar colo, departe, 'n jurul luminoșilor Carpați,
Ce zăresc?... O horă largă !... Și în horă înșirați,
Sunt Românii, mic și mare... Veselia-i pe-a lor față.
Doamne !... horă ca aceasta n'am mai pomenit în viață !..*

*Pentru ce-mi înflăcărează sufletul așa mult oare?
Pentru ce, la-a ei privire, simț că inima-mi tresare,
Crește, de-o plăcere sfântă și abia-mi încapе 'n sân? —
Căci e hora de unire a 'ntreg Neamului Român.*

P. DULFU.

Zile Mari

de

Preot Aurel Radu

comuna Teliu, Jud. Braşov, Of. Prejmer.

24 Ianuarie.

S'au împlinit în anul acesta *) 77 ani de când s'a făcut unirea principatelor române: Moldova și Muntenia, sub sceptrul neuitatului domn: Alexandru I. Cuza și cu toată această mulțime de ani, care s'a seurs de atunci și până azi, când foaia de calendar ne arată 24 ianuarie, sufletul românesc de pretutindeni se cutremură de o înfiorare sfântă la amintirea acestei „Zile Mari“. Amintirea zilei de 24 ianuarie 1859 va rămânea de-apururi vie în sufletele Românilor, pentrucă atunci s'a pus și s'a sfințit piatra de temelie, nu numai a unirii celor două Principate românești, ci și a României Mari, căci nu trebuie să uităm o clipă că fără „unirea cea mică“ dela 1859 de sub Alex. I. Cuza, n'am fi avut nici odată „unirea cea mare“ din 1918, de sub gloriosul rege Ferdinand I.

Nouă, celor cari trăim azi, ni-se pare această unire a fraților moldoveni cu cei munteni așa de firească și ușoară, încât ne

---

*) 1936.

mirăm cum de a întârziat atât de mult. Deși unirea moldovenilor cu a muntenilor a fost așa de firească, totuși, ea n'a fost prea ușoară. Poporul moldovean cu cel muntean, deși era prin tot sângele care le curgea prin vine, prin limba pe care o vorbeau și prin credința pe care o mărturiseau, totuși, trăind ei veacuri de arândul despărții și uneori chiar în vrășmășie, n'au avut o conștiință românească clară, ei aveau două: una „moldovenească“ și alta „muntenească“. Aceștia nu aveau ceea ce numim noi azi: „unitate sufletească“. Această unitate sufletească a moldovenilor și a muntenilor a fost mult împiedecată și de împrejurarea că ei au fost așezați; „în calea răutăților“ — cum spunea cronicarul, — deci ei erau necontenti frământați și tulburați de nesfârșitele năvăliri ale popoarelor barbare. Apoi se întâmpla adesea ca chiar când conducătorii celor două popoare își dădeau seama că locuitorii din Moldova și Muntenia, sunt frați între ei, — totuși ei nu știau să prefulească binefacerea unirii între frați. Că ei își dădeau seama încă de mult că sunt frați și de aceeaș obârșie, avem multe dovezi dintre

care voiu aminti pe una care ne-o povestește cronicarul Ureche. „Era în anul 1507, când Radu-Vodă al Munteniei, neavând nici o pricină, a prădat și a ars ținutul Putnei. Bogdan-Vodă la rândul lui, ca să se răzbune, a năvălit în Muntenia până la Rătezași, lângă Râmnic, arzând și prădând. Acolo l-a întâmpinat un sol, un călugăr Maximian, care a rugat pe Bogdan-Vodă să facă pace cu Radu-Vodă pentru că sunt creștini și de-o seminție“.

Dacă asemănăm conștiința de neam cu o flacăară, putem spune că în acest timp conștiința românească — atât a moldovenilor cât și a muntenilor — a fost abia o scântete: dar de sigur că a tot crescut cu timpul — și Mihai-Viteazul care le unește la un moment dat, încă a făcut-o să crească — și astfel încetul cu încetul, ea ajunge o adevărată flacăară care apoi a aprins întregul suflet din cele două Principate, într'o sfântă și definitivă îmbrățișare. A trebuit să treacă mult timp, până să se ajungă la acea desăvârșită unitate sufletească, la acea „untre 'n cuget și 'n simțiri“, până când muntenii și moldovenii să poată juca și cânta „Hora Untrei“ :

*„Eu ți-s frate, tu-mi ești frate,
Intr'amândoi un suflet bate“.*

Pe lângă cauzele dinlăuntru cari au întârziat ziua unirii, s'au mai adăugat și cauze din afară, între cari cea mai de căpetenie a fost aceea că puterile vecine ca: Rusia, Turcia și Austria încurajau această despărțire a celor două țărișoare românești. Ele știau că așa, îmbucătățiți, Românii puteau fi stăpâniți; se conduceau după zicătoarea: „desparte-i și îi stăpânești“. Cea mai mare bucurie a străinilor a fost această neunire a celor două Principate și mai ales când ele se mai și războiau împreună, atunci cu adevărat că se 'mplinea spusa proverbului: „când doi se ceartă, al treilea câștigă“ și acest al treilea a fost întotdeauna streinul. Câte suferințe, robiri, prădări și umilințe au îndurat Moldova și Muntenia, din pricină că nu au știut să se unească. Această stare dureroasă în care se găseau Românii din cele două Principate a făcut pe poetul Vasile Alecsandri, să-i întrebe în 1848:

*„Până când în țara [noastră tot străinul să
[domnească“,
„Nu sunteți sătui de rele, n'ați avut destui
[stăpâni“ ?*

Iar de dincoace de Carpați, Andrei Mureșanu spunea acelaș adevăr dureros :

„Pe voi vă nimiciră : a pismeii răutate

„Și oarba neunire, la Milcov și Carpați“.

Tot poetul Vasile Alecsandri înțelegea semnele vremii precum și sufletul Românilor trezit acum pentru marea zi a unirii și cu însuflețire se adresează tuturor Românilor :

*„Sculați frați de-acelaș nume, iată timpul de
[frăție]*

*„Hai copii de-acelaș sânge ! hai cu toții într'o
[unire]“.*

Iată deci, că unirea Principatelor nu s'a putut face până ce n'a venit, cum spune Sf. Scriptură, „plinirea vremii“, adică nu s'a făcut până ce nu s'a „plinit vremea“ ca să se încredințeze și muntentii și moldovenii, de adevărul că :

„Unde-i unul, nu-i putere,

„La nevoi și la durere“.

Iar pe de altă parte să se convingă și și de puterea mântuitoare a virtuții unirii că :

„Unde-s doi, puterea crește

„Și dușmanul nu sporește“,

Când sufletele Românilor din ambele Principate au fost astfel pregătite și luminate,

atunci într'adevăr s'a putut juca „Hora Unirii“ și era cu putință moldoveanului să-l cheme pe muntean :

„*Vin la Milcov cu grăbire,
Să-l secăm dintr'o sorbire*“.

Căci cu o astfel de simțire „despărțit ori depărtat, fratele e tot frate“. Cu o mare însuflețire s'a și făcut apoi unirea care era dorită, „dela vlădică până la opincă“.

La Iași, în 5 Ianuarie 1859, moldovenii au ales domn pe Alexandru I. Cuza iar muntenii l-au ales tot pe Alexandru I. Cuza în ziua de 24 Ianuarie din acelaș an. Înainte de-a se începe alegerea, Mitropolitul din București, cu lacrimi în ochi s'a rugat astfel: „Doamne Dumnezeule părinților noștri, aruncă-Ți privirea Ta asupra inimilor noastre și nu slăbi curajul fiilor Tăi. Unește-te pe toți într'o simțire și fă ca inimile lor să aibă aceeaș bătae pentru țara lor. Prințul Cuza este unsul Tău între noi și pentru dânsul jurăm toți că-l vom susținea“.

Aceasta este cea dintâi mare ispravă pe care strămoșii noștri au putut-o face prin marea virtute a unirii — ca din două Principate mici să facă o țară mare. Iată, pildă

de urmat! Iată, lecție de învățat. Untrea desăvârșită între frații acelui neam — acesta este testamentul pe care ni-l-au lăsat cei ce au făcut untrea dela 1859. În punctul acesta și noi cei de azi avem multe de învățat, pentrucă este cum nu se poate mai greșită părerea acelor cari socotesc că un neam trebuie să fie unit numai în timp de războiu. Nu! de o mie de ori nu! Un neam trebuie să fie respectat în afară și ca să poată propăși cât mai mult înlăuntru trebuie să fie tot așa de bine unit, cum sunt firele de nisip din stâncă de granit. Pildă grăitoare ne dă chiar untrea dela 1859, care s'a făcut nu în timp de războiu, ci în timp de pace. Aceasta înseamnă că noi avem nevoie de cât mai desăvârșită untre între noi și în vreme de pace, nu numai în timpuri de primejdie. Să o prețuim și să o iubim cât mai mult pentrucă întotdeauna „untrea face puterea“ sau cum spune Solomon în pildele sale „frate de frate ajutat, este ca o cetate tare și înaltă“. Înțeleptul roman Sallustius a spus acest mare adevăr pe care noi cei de azi nu trebuie să-l uităm“. Prin untre se măresc lucrurile mici, prin vrajbă se prăpădesc

și cele mari“. Da! așa este, căci strămoșii noștri prin unire au putut face din două Principate mici o țară mare; iar noi urmașii trebuie să ne ferim de desunire sufletească între noi, ca să nu năruim prin păcatele noastre, ceea ce strămoșii au înălțat prin virtuțile lor.

Deci frați Români, să luăm aminte când prăznuim unirea Principatelor, mai ales la această mare putere sufletească a unui neam care este unirea între fiii lui, să o facem să crească și să înflorească cât mai mult în sufletele noastre, în familiile noastre, în satele noastre. Peste deosebiriile noastre de păreri politice, de credințe religioase sau de locurile unde ne-am născut, trebuie: „Să dăm mână cu mână, cei cu inima română, să 'nvârtim hora frăției, pe pământul României“. Nu mai este îngăduț să se mai vorbească și mai ales să se facă deosebire între fiii acelui neam! Nu mai există „regățean“ și „ardelean“, ci numai: Român! Altfel suntem nevrednici de bucuria că am văzut înfăptuită: România-Mare. Deci:

*„Între noi să nu mai fie
Decât flori și armonie“.*

Căci mai ales noi cei din Ardeal, cu câtă căldură și însuflețire cântam sub stăpânirea ungurească „Deșteaptă-te Române“. Ei bine! de câteori am cântat acest imn, de atâteaori am făcut câte un jurământ, când ziceam:

„Iar noi, pătrunși în suflet de sfânta libertate“
„Jurăm că vom da mâna, să fim pururea frați“.

Și știți bine că jurămintele trebuiesc ținute cu sfințenie, altfel ne bate Dumnezeu,

Să nu cruțăm nici o jertfă, numai și numai să desăvârșim unirea sufletească între frați. Să luăm pildă dela frații moldoveni, cari pentru ca să facă unirea dela 1859, au jertfit pe altarul unitii mândria lor, lașul, care înceta de-a fi capitală. Această jertfă este neînchipuit de mare, dacă ținem seama și de pierderile economice pe cari ei le-au suferit prin această schimbare de capitală. Și cu toate că au fost mari aceste jertfe, moldovenii le-au făcut cu însuflețire, pentru triumful sfintei uniti. Aceasta înseamnă, că orice fel de unire, cere anumite jertfe — fără de cari ea este cu neputință. Prin urmare și noi cei de azi cari vrem să desăvârșim marea unire, să nu precupețim nici o jertfă.

Și acum, de încheiere, în ziua aceasta de mare praznic național, să nu uităm că:

„Pe-al nostru steag e scris unire

„Și sub marea ei umbră,

„Vom înfrunta orice loviri“.

Scurt istorie al zilei de: 24 Ianuarie.

De sigur că ideea unirii celor două Principate luase un avânt puternic, mai ales în inimile marilor luptători dela 1848; totuși împlinirea ei a mai întârziat încă 11 ani. După războiul din Crimeea, care s'a încheiat prin tratatul dela Paris din 1856, Principatele au fost scoase de sub protectoratul rusesc și au ajuns sub ocrotirea celor 7 puteri mari din Europa. În congresul dela Paris din 1856, s'a hotărât ca Turcia să convoace în fiecare din cele două țări niște adunări numite „divanuri ad-hoc“ — adică numai pentru atunci — pentru ca să hotărască felul de organizare a Principatelor. În adunări au intrat proprietari mari și mici, cler, orășeni și țărani. Hotărârile divanurilor au fost trimise la Paris unde delegații celor 7 puteri au încheiat convențiunea din 7/19 Aug. 1859. În această convențiune se hotărî ca fiecare Principat

să aibă un domnitor și o adunare, iar la Focșani să se înființeze o comisiune centrală compusă din 8 moldoveni și 8 munteni, care era chemată să pregătească legile de interes comun.

Această comisiune era prima trăsătură de unire a Principatelor. Unioniștii — adică partida care stăruia pentru unire — se înțeleseră ca să aleagă aceeași persoană ca domnitor, atât în Moldova, cât și în Muntenia. Alegerea era fixată în amândouă țările, pe ziua de 5 Ianuarie 1859. Unioniștii din Țara Românească însă, au așteptat rezultatul alegerii din lașii Moldovei, până în ziua de 24 Ianuarie, când au ales domn pentru Muntenia tot pe Alexandru I. Cuza — care era colonel în armată. Astfel prin alegerea ca domn în ambele Principate, a aceleiași persoane, unirea s'a făcut.

---

24 Ianuarie

de TEODOR CUZINSKI-GOBIELESCU.

*„Au tot visat-o „înaintașii“
Unirea cea sfântă și mare —
Dar a fost dat, ca noi „urmașii“,
Să vedem „România-Mare“.*

Mihai Viteazul, doar o clipă
 A 'mplinit visul cel mult dorit —
 O fâlfâire de aripă
 Ce-apoi din 'nalt s'a năruit.

Sub Cuza-Vodă, blând și drept,
 S'a 'nfăptuit pe veci „Unirea“ —
 Lui, cât ne-a bate inima 'n piept
 Să-i păstrăm sfântă-amintirea.

Iar primul Rege, Carol cel Mare,
 A întărit la Plevna și Vidin
 Unirea și-a țării „neatârnare“
 Vitează, ne-a câștigat-o deplin.

Doar Ferdinand cel Mare și Loial
 Lângă ostașii-i brav luptând cu sabia
 Ne-a adus, scumpul nostru Ardeal,
 Dulcea Bucovină și Basarabia.

Iar Carol, tânăr, înțelegător,
 Român în cuget și 'n simțire,
 Ne-o fi domn mare, veghetor
 Pentru a țării propășire.

Rugăciune de 24 Ianuarie

de FL. CRISTESCU modif. de GH. DIMITRIU.

Și acum ca 'ntotdeauna
 Adusu-ne-am aminte
 De Tine, Impărate
 Al morții și al vieții
 Și către Tine, Doamne,
 Plecându-ne genunchii
 Din inimă, Te rugăm.

Tu 'ngropi și 'nalți popoare ;
 Tu cerși și mângâi lumea ;
 Și Craii cei puternici
 Cunosc mărirea Ta.

Tu ne-ai trimis răsboaie
 Și zile de urgie ;
 Dar și sfântă unire
 Tot Tu ne-ai dat-o nouă.

Ai zis să nu mai fie
 Un râu hotar de țară
 Și Milcovul de-atuncea
 E Milcov, nu hotar.

Și-am mai sperat, Părinte
 Să spui să nu mai fie,

*Nici Prutul, nici Carpații
Hotare mincinoase.*

*Azi ne împliniți dorința
De-a ne uni pe toți.*

*Și pentru asta Doamne,
In mii și mii de glasuri,
Poporu' 'ntreg serbează,
Cântând mărirea Ta!*

Uniți să fim!

BCU Cluj Central Universităţii Al. I. Cuza Iași
De învăț. AURELIU DABICIU.

*Uniți să fim! In veci uniți
Nedespărțiți și fericiți.
In veci de noi se va păzi
Dușmanul. Și nu va îndrăzni
Să calce-al nostru sfânt pământ,
Căci i-l vom pregăti mormânt.*

*In veci a noastră țară
In mândrele-i și mari hotare
De-acuma liberă va fi,
Iar noi liberi a ne mândri
Că suntem fiii lui Traian
Din nobil sânge de Roman.*

*Suntem Români. Și 'n astă lume
Cei mai frumos e'acest nume,
Ce e mai scump ca România
Abea scăpată de urgia
Robiei sutelor de ani
In ghiara crunților dușmani!?*

*Voinici, bătrâni, copii școlari!
Uniți în gând, vom fi noi tari.
In dragoste de neam uniți,
Vom fi pururea fericiți.*

(Din revista : „Catedra“.)

BCU Cluj / ~~Central University~~ Library Cluj

Zece Mai.

Ceea ce sunt marile sărbători numite și praznice împărătești, pentru Biserica creștină, aceea sunt sărbătorile naționale pentru un popor. In ele un neam se reculege și se înfloară de atingerea și amintirea trecutului său și astfel își strânge întreg sufletul într'o sfântă încordare. In vremuri străvechi se povestește de un urlaș cu numele : Anteu, care ori de câteori atingea pământul își sporea într'un chip neobișnuit puterile de

luptă. Eu n'aș putea spune într'adevăr câtă putere dobânda acel Anfeu din atingerea lui cu pământul, dar știu prea bine, câtă înviorare și putere dobândește neamul nostru românesc la sărbătorile lui naționale, prin atingerea lui cu mărețiile trecutului.

Da! sărbătorile sunt momente de adâncă mobilizare sufletească, de puternică încordare a puterilor de viață ale unui neam, sunt „Zile mari“ în care nepoții cântă cu mândrie virtuțile moșilor și ale strămoșilor.

Astfel, în ziua de 10 a lunii Mai, în această zi de primăvară, neamul românesc de prețutindenea, își serbează însăși primăvara din viața lui. Primăvara însemnează pentru om ca și pentru întreaga fire: bucurie, libertate, înmugurirea celor mai frumoase și mai curate nădejdi de viitor; tot astfel 10 Mai pentru neamul românesc însemnează: bucurie, libertate și neatârnare. Primăvara ne slobozește din încăperile înguste ale casei, în care ne-a ținut crivățul iernii, tot așa 10 Mai ne amintește cum neamul nostru românesc, și-a dobândit neatârnarea, scăpând din strâmtorile în care l-au ținut Turcii.

Unirea Principatelor din 1859 începe să-și dea roadele bogate, într'o sfântă treime de 10 Mai și anume: 1/10 Mai 1866 statornicirea dinastiei, 2/10 Mai 1877, independența Românilor și 3/10 Mai 1881, regalitatea. Iată pentru ce ziua de 10 Mai este ziua de aur din istoria neamului românesc sau cum spune poetul:

„Zece Mai ne-o fi de-apururi
 „Sfântă zi, căci ea ne-a dat
 „Domn puternic țării noastre,
 „Libertate și Regat“.

Pentru ca să ne dăm mai bine seama de ceea ce a însemnat de trei ori 10 Mai pentru neamul nostru, vom arăta mai departe, de ce ne-a scăpat fiecare din cele trei: „Zece Mai“.

Românii din cele două Principate, în cursul veacurilor, au suferit de mai multe rele, pe cari apoi streinii hatni au știut să le folosească în paguba neamului nostru. Intre aceste lipsuri, cari au fost adevărate spărturi în trupul neamului, două au fost mai mari: neunirea care uneori mergea până la războiu între frații aceluiaș neam și nestatornicia domnilor. De prima slăbiciune ne-a

scăpat 24 Ianuarie 1859. A doua rană a rămas deschisă până la zece Mai 1866, când în sfârșit, prin ventrea prințului Carol, se pune capăt și acestei mari pacoste. Fără îndoială că deasa schimbare a domnilor, — cum spune proverbul — nu putea să facă decât bucuria nebunilor, căci ea a însemnat cea mai mare nenorocire din câte s'au abătut peste neamul nostru. În deosebi, după ce s'a stins dinastia Mușatenilor în Moldova și a Basarabilor în Muntenia, numărul peșitorilor la cele două tronuri, a crescut tot mai mult. Erau nenumărați acei care se credeau a fi din „os domnesc“ și deci în drept să ceară ajutor dela una din puterile vecine, ca să cucerească tronul. Tronul, odată cucerit, trebuia păstrat, iar păstrarea cerea bani grei și mulți pentru mulțumirea Turcilor. Astfel birurile creșteau și odată cu ele și sărăcia — în Principate. În felul acesta nu s'a putut vorbi de propășire a țării căci era cu neputință munca gospodărească; chiar atunci când se găsea era de scurtă durată, era fărâmițată, nu avea legătură.

Aceste lupte pentru tron, au făcut mai mult rău celor două Principate române, chiar

decât stăpântrea Turcilor. Nu e de mirare deci, dacă între dorințele divanurilor ad-hoc, se găsește și aceea de a se aduce la tron un principe strein. Prin venirea prințului Carol se statornicește dinastia română și prin aceasta Principatele au dobândit toate acele binefaceri legate de razimul unui tron statornic. Căci nu trecu multă vreme și aducerea unei dinastii streine își produse roadele. Românii din cele două Principate, strânși uniți în jurul Domnitorului Carol, prin vitejle fără seamăn, câștigă independența țării, față de Turci, tot într-o zi de 10 Mai în anul 1877. Vitejia fără pereche a Românilor ne-au povestit-o în versuri marii poeți ai neamului nostru: Dăstle Alecsandri și Gheorghe Coșbuc. Taina eroismului românesc a trecut dincolo de hotarele țării și a uitit pe Turci, dar totodată a smerit pe Ruși. Vitejia dorobanților români a fost așa de mare, pentru că Românii erau slobozi, cum spune marele patriot român Alecu Russo: „Fiecare era slobod și plătea cât o sută de oameni, căci se lupta pentru dânsul... slobozenta însoțește puterea“. Românii din Principatele unite erau hotărâți ca :

„In țara noastră românească,
 „Vrem înși-ne stăpâni să fim,
 „Și stăpânirea țării noastre,
 „Cu nimenea n'o împărțim“.

Și Dumnezeu le-a ajutat, căci priviți minune: pe zidurile Plevnei, Turcii ridicară steagul alb; iar Osman Pașa rănit și luat prizonier se pleacă smerit în fața domnitorului Carol. Iată în sfârșit un Turc, care se pleacă în fața unui Domn Român. Se răscumpără aici și se răzbună toate umilințele și durerile trecutului nostru.

Această strălucită victorie trebuia încoronată și astfel, după 10 Mai 1877, n'a mai putut întârzia nici 10 Mai 1881, când prințul Carol primește pe cap coroana de rege, făurită din tunurile dela Plevna.

Dar noi, Românii de azi, mai prăznuim în această zi de 10 Mai și neatârarea deplină a tuturor Românilor — unirea cea mare din 1918.

Războiul pentru întregirea României nu începe numai în 1916. Nu! el începe încă de sub zidurile Plevnei: „Luptătorii dela 77 au luat parte și în războiul pentru întregirea neamului, steagurile de atunci au stat în

bătăta gloanțelor și la Mărășești. Drumul spre Alba-Iulia a trecut pe la: Plevna și Mărășești.

Not am crescut în melodiile rășbotului pentru neafârname. Pe noi ne-au adormit mamele noastre în cântecele dela 77; de aceea poate ne-am trezit în vuetul marelui rășbotu. Băteau tunurile la Grivița și rășunau în întreg Ardealul, pretutîndeni unde era suflare românească. Și noi am luptat la 1877; când Valter Mărăcineanu a înșipt steagul în redută, era urmat și de îndemnul nostru. Rășnile multor eroi dela Plevna erau legate cu pânză țesută în Ardeal. Și n'a fost casă de cărturar în păretele cărela să nu fie atârnat tabloul „Trecerea Dunării“. Ceea ce este și mai simbolice, este faptul că în rășbotul din 1877 au murit Români din toate provinciile care formează România-Mare de azi, căci alături de munteanul Teodor Pulbere, de moldoveanul Moise Brumă, de basarabeanul Budurecă, a căzut la atac și ardeleanul Dragomir Pădureanu, Constantin Ungureanu și tot acolo a luptat și bănățeanul Moise Groza. Într'adevăr icoana României-Mari începe să strălucească pe bolta cerului încă din rășbotul dela 1877.

Iată de ce, cred eu că orânduirea dumnezească a vrut că gloriosul conducător al biruinții dela Mărăști, — pe care s'a zidit România-Mare, să fie mareșalul Averescu, tânărul și însufleșitul basarabean dela 1877.

Și acum, fraților, după ce am văzut căzând nu numai Plevna și Grivița, ci și ceva mai mult: cea mai nedreaptă și trufașă capitală din lume, Budapesta, sub vitejia aceluiaș dorobanț român, vă zic:

„*Ridicați cu toții glasul*

„*Și din șesuri și din plai!*

„*Să trăiască România*

„*Ura! pentru Zece Mai!*“.

Seurt istorie al zilei de 10 Mai.

După retragerea din domnie a lui Cuza-Vodă, boierii țării în frunte cu Ion. C. Brăteanu, au izbutit să capete consimțământul Principelui Carol I., de-a primi să ocupe tronul României. Tânărul Domn făcea parte dintr'o familie împărătească din Germania, numită Hohenzollern de Sigmaringen — foarte vestită prin trecutul ei glorios. El a fost ales

printr'un plebiscit de Adunarea națională română, la 20 Aprilie 1866 cu 685,969 voturi contra 224. Domnul sosește în țară și în ziua de 10 Mai 1866 intră în București și depune jurământul de credință pe constituția țării, în fața adunării generale. Acesta a fost cel dintâi Zece Mai pe care Românii l-au sărbătorit. În 1877 Rușii declară războiul Turcilor și cer României îngăduința să treacă cu armatele peste pământul țării noastre, în Bulgaria, — ceea ce li s'a și îngăduit. În acest timp, România era stăpânită de dorința de a se declara liberă și voia să intre și ea în războiul alături de Ruși, împotriva Turcilor. Rușii, făloși și încrezuți, la început, n'au primit. România, în 10 Mai 1877 s'a pronunțat că respinge amestecul Turcilor în cârmuirea României, declarându-se liberă, ca popor neatârnat. Curând însă, Rușii au fost respinși și atunci, văzându-se strâmtorați, cer ajutorul Românilor și astfel Prințul Carol primește comanda supremă a armatelor ruso-române și datorită priceperii Sale precum și vitejiei soldaților români. Turcii au fost cu desăvârșire înfrânți. În acest război, Prințul Carol precum și poporul Său și-au arătat

vitejia și vrednicia în fața lumii întregi. Și în 1881, 10 Mai, când Domnitorul Carol I e făcut rege, iar România e ridicată la rangul de regat, trimiștii tuturor caselor domnitoare din Europa, au venit arătându-I deosebita lor cinste.

Zece Mai.

*Un vultur veni din munte
Și ne-a zis: Români eroi,
Știu un prinț viteaz și tânăr
Și-ar veni cu drag la voi.*

*„Dacă-l vrei, vi-l dau ca Vodă.
Noi cu toții: „Să ni-l dai“
Și ne-a dat pe Vodă Carol,
Intr'o zi de Zece Mai.*

*Și-a venit din nou vulturul
Și ne-a zis: „Popor Român“.
„Ești viteaz, de ce mai suferi
„Jugul unui neam strein?“*

*„Fă-te liber, desrobește
„Mândra fără care-o ai“;
Și noi liberi ne făcurăm,
Tot în zi de Zece Mai.*

*Zece Mai ne-a fi de-apururi
Sfânta zi, căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre,
Libertate și regat.*

*Ridicați cu toții glasul,
Și din șesuri și din plai:
Să trăiască România,
Ura! pentru Zece Mai.*

Imn de Zece Mai

BCU Cluj / Central University Library Cluj
de VASILE ALECSANDRI.

*Ce răsună 'n depărtare
Peste-al țării dulce plai?
Este ziua de sărbare,
Sfânta zi de Zece Mai.*

*O! ce dulce amintire,
Ne-aduci pe aripa ta.
Tot poporul în uimire
Azi te are 'n fața ta.*

*Tu ești mugur ce 'ncolțește
In ogorul cel bătrân,
Ce mărire pregătește
Fiecărui brav Român.*

Te salut dar dulce soare
 Ce 'ncălzești al țării plai,
 Te salut, zi de serbare,
 Sfântă zi de Zece Mai.

Zece Mai

(de MIRCEA RĂDULESCU.

În ritm de tunuri și fanfară
 V'am revăzut de-alung de ani,
 Viteji ce apărați o țară,
 Oșteni și falnici căpitani...

Băteau în voi avânturi crunte
 Nădejdi în ochi vă 'ntrevedeam,
 Avântul șoimilor de munte,
 Mărețul vis al unui neam!

Cumplita vremilor năvală
 V'a prins în nimburi de povești
 Și v'a acoperit de fală
 Pe câmpul dela Mărășești.

E fără de sfârșit șiragul
 Vitejilor ce vin cu voi...
 Azi să vedem pe toți sub steagul
 Desfășurat de-atâți eroi.

*E visul sfânt ce azi incheagă
Minunea mândrului alai,
Ca să vedem o țară întreagă,
Sărbătorind pe Zece Mai,*)
Sub fala unui mândru steag,
In frunte cu un Rege drag!...*

Ziua Eroilor.

Neamul nostru românesc are o istorie tristă, poate cea mai tristă, pentru că a fost așezat aici la poarta răsăritului, în „calea răutăților pe unde au năvălit toate popoarele sălbatice“, cum spune poetul Vasile Alecsandri:

*„Veacuri triste, 'ntunecoase
„Peste capu-mi au trecut,
„Cu mii hoarde furioase
„Foarte des eu m'am bătut“.*

Și minune mare că, cu tot puhoiul de popoare năvălitoare care au trecut pe aici și ne-au prădat așa de des și cu toate acele „clătiri de vremi“, am rămas totuși statornici

---

*) Ulltimele versuri de: Ilie I. Mircea.

pe acest pământ, „înșipți și nesmulți“ de ni-
ment și de nimic. Care a fost secretul dăi-
nului noastre pe aceste meleaguri, peste
atâta urgle de vreme și de oameni? Eu voi
spune de data aceasta una și bună că:

„*Eroi au fost!*“

Aceasta este taina trăinicieii noastre pe
aceste locuri, că neamul nostru a avut mulți,
nespus de mulți eroi, că jertfa în trecutul
neamului era una din trăsăturile de viață
ale lui. Da! neamul acesta a biruit vremele
și oamenii prin marea taină a jertfei a celor
mulți și buni și prin aceasta a smuls desti-
nului secretul nemuririi. Zidirea mănăstirii
Argeșului închipue, în mic, zidirea României
Mari. Legea jertfei face parte nedespărțită
din ființa neamului nostru. România-Mare se
razimă pe oase de eroi și de mucenici.
Precum bisericile creștine au așezate la te-
melia lor moaștele sfinte ale eroilor legii lui
Christos, tot astfel și la temelia României-
Mari zac oasele eroilor noștri naționali.

Poate că tocmai pentru că neamul nostru
a trecut printre atâtea vitregii ale vremii,
sufletul lui s'a călit în focul luptelor și și-a
întărit virtuțile lui ca neam. Acest adevăr îl
spune și poetul când zice:

„Bradul acela-i mai înalt
 „Și are frunza lui mai plină,
 „Care-a crescut între furtuni,
 „Și-a prins în stâncă rădăcini“.

Cred că înțelegeți cu toții care-i acel brad crescut între furtuni? E neamul nostru românesc.

În fiecare an, când cu evlavie adâncă cinstim amintirea scumpulor noștri eroi, de atâteaori, fiecare dintre noi, ieșim din cercul vremelniceii și ne cufundăm dincolo de veacuri — în veșnicie. Când prin pomenire cucernică chemăm sufletele eroilor în mijlocul nostru, abia atunci simțim atotputernică și deplină ființa neamului nostru românesc. Căci nu e îngăduț nici o clipă să uităm că noi, cei de azi, singuri nu formăm neamul românesc, după cum valul ce se ridică pe ocean, nu este însuși oceanul, ci numai o undă a lui, cea mai mică și neînsemnată parte, tot astfel și neamul românesc nu este numai generația noastră, căci atunci am fi prea puțini și slabi. Neamul românesc îl formează „cei de ieri“ și „cei de azi“ și „cei de mâine“, într'o sfântă legătură. Noi, cei de azi suntem numai o verigă dintr'un lanț ne-

sfârșit; suntem numai o undă ușoară ce se ridică pentru o clipă din adâncul neamului nostru. De aceea fiecare dintre noi e trecător, pe când neamul românesc e nemuritor. Abia când prăznuim pe eroi, ne dăm seama și par'că simțim cât de mare și de puternic este neamul românesc. Un neam este cu atât mai puternic, cu cât legătura lui cu eroii morți este mai deasă și mai curată. Tranșeele de apărare, cele mai puternice ale unui neam, sunt mormintele în care priveghează osemintele eroilor săi. Nu știu cum, dar atunci când stai cu picioarele rezemate de mormintele eroilor, curajul îți crește și puterile se înzecesc. Simți că ești mai tare, par'că o putere tainică iese din morminte și îți sporește puterile. Acest adevăr l-au cunoscut popoarele încă din vechime și l-au probat în vremea marelui războiu mondial. De aceea toate popoarele din toate timpurile și locurile, și-au cinstit în gradul cel mai înalt eroii. Eu voi aduce două pilde, una veche și alta nouă, în care se vede puterea pe care eroii morți o dau luptătorilor vii. La cel vechi, morții erau socotiți ca păzitorii țării. „Megarientii, întrebând

într'o zi oracolul dela Delphi, cum ar putea fi fericit orașul lor, zeul răspunse că ar putea fi dacă ei ar avea grijă ca să se sfătuiască întotdeauna cu numărul cel mai mare; ei au înțeles că prin aceste cuvinte, zeul înțelegea pe morți, care, de fapt, sunt mai numeroși decât cei vii; în consecință ei construiră sala lor de consiliu, pe locul unde era mormântul eroilor lor". Și acum să aduc a doua pildă din războiul cel mare: într'una din luptele ce s'au dat între Francezi și Nemți, Francezii au fost respinși la început, cu mari pierderi. Sfârșitul luptei părea definitiv pecefluit, că va fi în favoarea Nemților. Deodată, un ofițer francez se desprinde din învălmășeala luptei și cu glas de tunet strigă: „Sculați voi morți și ne-ajutați“. La auzul acestor cuvinte, soldații francezi cari se retrăgeau în dezordine, ca prin minune se reîntorc și cu însuflețire nemaipomenită reîncep lupta și câștigă biruința. Pilde de acest fel am putea spune cât de multe. Un adevăr se desprinde din toate acestea, pentru noi cei de azi că: să cinstim cât mai mult și cu cât mai multă vrednicie pe eroii noștri și atunci vom fi și noi nebiruți în apărarea sfintei

moșteniri pe care ei ne-au lăsat-o. Pe eroi nu trebuie să-i plângem, ci să-i preamărim, bine știind că „moartea de rășbolu e moarte pentru viitor“.

Și acum știți cum trebuie să le cinștim amintirea, noi cei de azi care trăim și ne bucurăm, în România-Mare, prin jertfa lor? Prin rugăciunile noastre și prin pomenirea cât mai deasă a lor și să înălțăm în fiecare sat o troiță sau un monument în amintirea lor — care să vorbească deapururi generațiilor viitoare despre vitejia lor și recunoștința noastră. Să-i purtăm în sufletele noastre de-a pururi cu iubire, de-a-lungul vremurilor și să sămănăm pe mormintele lor acea floare care se cheamă „Nu mă uită“. Da! să nu uităm cultul eroilor. Să ne jurăm și noi ca altădată ludeii duși în robie, că: de vă vom uită pe voi, eroi ai României, să ni se lipească limba de gâtlejul nostru și să ne sece dreapta noastră dacă nu vom îngriji mormintele voastre. Aceasta este cea dintâi poruncă din legea noastră națională, iar a doua asemenea acesteia este că: noi trebuie să ne ridicăm la înălțimea eroismului lor. Să fim gata de jertfă, la fel ca și ei. Să

fiin erol cum au fost și ei. Un neam are întotdeauna nevroze de eroi. Aici, lângă morimintele eroilor noștri, să spunem cu toții:
*„De fulgere să piară, de trăsnet și pucioasă
 „Ori care s'ar retrage din gloriosul loc,
 „Când patria sa mamă, cu inimă duiosă
 „Va cere ca să trecem prin sabie și foc“.*

Căci vă întreb, ce ar folosi neamului nostru dacă: numai a avut eroi și astăzi n'ar mai avea? Un mare învățat englez, Chamberlain, vorbind de poporul englez îl aseamănă cu cartoful și zice că: după cum cartoful era îngropat în pământ partea cea mai bună, tot astfel și poporul englez, ce are mai bun sunt morții lui, adică vestii lorzi.*) Eu nu vreau să fac această asemănare cu poporul românesc și să dea Dumnezeu ca nici să nu se poată face vr'odată aceasta comparație. Eu am o neștrămutată convingere în eroismul poporului nostru și spun cu mândrie că:

*„Eroi au fost, eroi sunt încă
 „Și-o fi în neamul românesc
 „Căci rupți sunt ca din tare stâncă
 „Românii ori și unde cresc“.*

---

*) Boteri, la poporul englez.

Să 'nțelegem cu acest prilej sărbătorește, toți, mic și mare, că într'adevăr pe oasele morților marelui războiu se odihnește tot pământul României-Mari, că temelia acestei României-Mari e în cimitirele unde plâng astăzi văduvele și orfanii de războiu. Precum moartea grăunțelor îngropate e vieța lanurilor de grâu din primăvară, tot astfel moartea eroilor noștri, e vieța: României-Mari. În sfintele morminte sunt rădăcinile României, precum și în boabele care au putrezit în toamnă, sunt rădăcinile lanurilor verzi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dar în această zi trebuie să ne mai amintim și de acei eroi cari au murit numai pe jumătate — înțelegând sub acestea pe invalizii de războiu. Da! și ei sunt eroi și lor încă li se cuvine toată dragostea și recunoștința noastră.

Inchel, cu rugăminte, să dea bunul Dumnezeu, ca 'ntotdeauna când prăznuim amintirea eroilor noștri morți, — pe cărbunii durerilor noastre trecute, să ardă tămâia recunoștinții și să se aprindă flacăra sfântă a jertfei pentru neam.

Seurt istorie al „Zilei Eroilor“.

Poporul român și-a cinstit întotdeauna eroii săi naționali; și până la războiul mondial aceasta se făcea în ziua morților. Odată cu înfăptuirea României-Mari și cu jertfa celor 800.000 de eroi, s'a ales o zi anume pentru cinstitirea eroilor: Înălțarea Domnului.

S'a așezat cultul eroilor în această sărbătoare pentru că, precum Mântuitorul, cel mai mare erou al creștinătății și-a jertfit viața pentru omenirea întreagă, înălțându-se apoi glorios la cer, tot astfel și eroii României, jertfindu-și viața pentru patrie, au trecut încununat cu glorie și cu nemurire în lumea cealaltă.

În ziua eroilor se cinstesc nu numai cei 800.000 căzuți pentru întregirea României-Mari, ci și toți eroii pe care i-a avut neamul nostru românesc.

Mărire vouă...!

de VASILE MILITARU.

*Mari viteji ai țării mele, ale căror oase sfinte
Odihnesc prin lunci și plaiuri, fără cruci, fără morminte.*

Voi, nebiruiți Arhangheli care pentru veci ați frânt
 Lifte ce-au venit să smulgă vechiul neamului pământ,
 Țara toată 'ngenunchiază și cu ochii uzi de rouă,
 Căutând la voi în slavă, zice azi: Mărire vouă!

Voi v'ați dus... gemenă pământul din rărunchi și până'n
 [creste,
 Tremurând sub pașii voștri, ca sub smei din poveste!
 Cerul tot părea că-i gata peste lume să se darne
 De năvala celor care alergau atunci la arme;
 Trenuri lungi cu voi ciorchine pe acoperiș, pe scări,
 Se uneau pe toată clipa spre hotare, de prin gări
 Și se 'nfiora văzduhul până 'n slăvile albastre,
 De urale nesfârșite și de cântecele voastre!

Se 'ntrebau atunci bătrânii, cu mândrie: „Care țară
 „Cu viteji ca ei pe lume, ar putea ca ei să piară?
 „Ce vrășmaș destul de tare ar putea sub sfântul cer,
 „Birui vitejii noștri ce păreau turnați din fier?
 „Cine e nerod pe lume să gândească a fi 'n stare
 „Că prin ei nu se va face, mâine, România-Mare?“

O, și n'au greșit bătrânii, că la Mărășești apoi
 Trăsnetele din tărie nu cădeau mai crunt ca voi
 Peste gloanțele vrășmașe, să le curme astfel duhul,
 Deși ele-aveau în mână și pământul și văzduhul!

Voi, în clipa fără seamăn, nu sub coif și 'n zale lucii,
 Ați făcut, în toată graba, creștinește semnul crucii
 Și-aplecați pe baionete în cămăși pe-allocuri rupte,
 Ați pornit, cu ochi de flacări, cea mai sfântă dintre lupte!
 Gloanțele 'npânzeau văzduhul și 'nainte și 'napoi,
 Milioane de albine alergând nebune 'n roi,

Plumb topit cădea pe creștet, flacări vii curgeau din slavă,
Fumuri se târau de-a-lungul și de-a-latul, cu otravă,
Dar, sub toată grozăvia iadului cel mai fierbinte,
Voi, vitejii fării mele, vișoroși ați mers 'nainte!

Cu dușmanii apoi dând pieptul, ați pornit grozavul treer :
Țestele-au sburat ca pleava, șanțul s'a sleit de creer,
Coastele s'au frânt ca paiul, mâinile s'au smuls din umăr
Și-au căzut atunci vrășmașii mii și sute fără număr...
Și-au rămas apoi să plângă — și la noi și la dușmani,
Mii de văduve sărmane, mii de mame și orfani.
Ați căzut și voi în luptă : a fost însă vrerea sorții,
Ca să vă 'nălțați la ceruri, prin puterea sfân' a morții,
Dar în clipa când, stăpână, simțeați moartea că se lasă
Fiecare, ca prin ceață, i-ați văzut pe cei de-acasă,
Și cu-a lor Uicoană'n suflet, v'ați suit apoi în zare
Să priviți cum înflorește țara 'n vechile-i hotare ;
V'ați suit în slăvi albastre, pururea să stați în rai,
Lângă Ferdinand cel Mare, lângă Ștefan și Mihai.
Să vedeți cum toată Țara, cu pe gene caldă rouă,
In genunchi, pe la răspântii, cântă azi: „Mărire vouă“.

Patria

de NICHIFOR CRAINIC.

In mărul ce se pârque pe creangă
Noi ți-am gustat pământul roditor.
Din svonul dus pe câmpuri de-o talangă
Ți-am respirat nelămuritul dor.

*E sânul tău de mamă, pâinea moale
 Și laptele domoalelor cirezi.
 Iubim albastrul film în rotogoale,
 Că tu ai fost deprinsă să visezi.*

*Ai frământat credinți nemuritoare
 În sângele focușilor băieți,
 Cari au cules pe buze de fecioare
 Sărutul mândrei tale frumuseți.*

*Profetic luminezi peste dezastre,
 Cărări ce 'n zări de răsărituri pier...
 La glasurile clopotelor noastre,
 Ne ridicăm cu tine către cer.*

*Îți lămurim pe lespezi de morminte
 Sculptatul grai din timpul glorios,
 În straturile vechi de oseminte
 Îți numărăm al jertfelor prinos.*

*Trecutul adormit și viitorul
 În clipa care bate le 'mpreuni
 Când fericiți lipim la piept feciorul,
 Imbrățișem într'ânsul pe străbuni.*

*Prin veacurile moarte 'n suferință
 Te-am ridicat în slăvi pe-al nostru scut
 Și zămislیم eterna ta ființă
 Din fiecare trudă pusă 'n lut.*

*Prin văi răsufli 'n marile elanuri,
 Tu gemi când sângerările ne dor;
 Ci 'n vestejirea noastră dorm noianuri
 De vieți ce-or înflori în vremea lor.*

*Sus cupa morții cu dureri amare!
 Sorbind-o te voi binecuvânta;
 Ca râurile contopite 'n mare,
 Noi vom muri în nemurirea ta.*

România-Mare

BCU Cluj / Central University Library P. DULFU.

*O! ce zile de avânt,
 De 'nălțare, de 'nviere!..
 Al robiei lanț e frânt,
 Tirania 'nvinsă pierе!*

*Pe pământul strămoșesc
 Liberi își dau mâna frații...
 De-astăzi nu-i mai despărțesc
 Molna, Prutul, nici Carpații!*

*Românescul tricolor,
 Dela Nistru pân' la Tisa,
 Fâlfăe biruitor...
 Visul împlinitu-ni-s'a!*

*La un loc tot neamu-i strâns,
Intr'o largă Românie,
Veacuri lungi, de jale-am plâns,
Plângem azi, de bucurie!*

Ziua Restaurafiei.

În această zi mare și sfântă, sufletul românesc saltă de adâncă bucurie și țara întreagă îmbracă haina aleasă a sărbătorii. E praznicul urcării pe tron a M. S. Regelui Carol al II-lea. Din toate bisericile țării se înalță spre cer, calde rugăciuni pentru sănătatea preînălțatului nostru rege și iubit suveran. Și ziua aceasta nu găsește suflet românesc, care să nu facă cele mai bune urări, Celui care cu braț de fier, cârmulește și cheazășulește destinele neamului nostru. În această zi, când noi ne mărturisim din nou întreaga iubire față de regele nostru și veșnica noastră alipire față de dinastia română, cuvine-se cu adevărat, să ne întrebăm, ce este dinastia în istoria neamului nostru, precum și motivul pentru care noi, Românii, suntem așa de strâns legați de dinastie?

Intr'adevăr, dacă ne rotim ochii pe harta Europei, vedem că după marele războiu a fost o adevărată: „cascadă a tronurilor“, că puține capete încoronate au mai rămas și între acestea puține rămase, este și acel al României, care pare că acum strălucește și mai mult ca altădată. Acea năpraznică schimbare din atâtea țări europene, se datorește în bună parte stărilor bolnăvicioase prin care au trecut unele popoare, după marea sguđuire a războiului. La această cauză generală se mai adaugă încă una, anume: fiecare popor își caută și își alege forma de cârmuire cea mai potrivită cu sufletul său.

Noi, Români, în mijlocul acestor schimbări, am rămas credincioși în jurul tronului și adânc pătrunși de hotărîrea ca în veci să nu ne despărțim de scumpa și glorioasa noastră dinastie română. În privința aceasta, poporul românesc neînduplecat a mers pe o linie dreaptă. Cauzele care explică acest dinasticism fără pereche al poporului nostru românesc, sunt mai ales două, anume: 1. tradițională, adică simțul rămas dela strămoși și alta câștigată de neamul nostru sub domnia celor trei mari regi. Intr'adevăr, Românul din

orice parte ar fi el, este dinastie, este monarhie — adică ține ca țara să fie condusă de un rege, — prin instinct, deci prin partea cea mai puțin schimbătoare din ființa omului. Noi, Românii suntem dinastiei „născuți, iar nu făcuți“. Suntem dinastiei prin tot trecutul nostru, prin toată istoria noastră, prin toate bucuriile și durerile noastre și rămânem de-a-pururi dinastiei prin toate nădejdirile noastre de viitor. Românul întotdeauna a știut și a dorit să aibă în fruntea țării un ochlu care priveghează la destinele neamului său. „La noi monarhia, este așa de strâns legată de dezvoltarea poporului românesc, — trecutul nostru fiind o țară de domni, de lupte, de lupte ale acestor domni și de acțiuni ale acestor domni, contractul lor cu clasele fundamentale ale poporului românesc este unul de fiecare moment și aceasta este însușirea de căpetenie a monarhiei la noi“, scrie marele nostru învățat Nicolae Iorga. Noi în trecut am avut o monarhie populară, istorică, tradițională, simplă și fără prea mare pompă. Ea vine din adâncul cel mai îndepărtat al poporului românesc, poate chiar dela strămoșii Români. Această pornire fi-

rească a poporului român, spre monarhie, se vede și în poveștile noastre în cari dacă e vorba de un mare stăpânitor totdeauna se numește „împărat“ astfel, Roșu împărat, Verde împărat, etc..... Tot astfel când e vorba de stat, în mintea poporului nostru, este socotit „împărăție“. Prin urmare forma de cârmuire monarhică este cea dorită și iubită de popor căci ea este crotită pe sufletul său. Chiar și Români din Ardeal, deși strâmtorași și așa de prigoniți, în sufletul lor îl iubeau pe „drăguțu' de împărat“ dela Viena, cu toate că au fost înșelați în nădejțile lor. În orice caz, noi Români suntem adânc monarhici, mai ales pentru ceea ce a însemnat dinastia neamului nostru, în trecut, începând dela întemeierea ei în 1866, până azi. O! mai ales în punctul acesta, cine ar putea spune tot ceea ce datorește neamul românesc glorioasei noastre dinastii? E destul să spun că sub oblăduirea ei binecuvântată, poporul românesc a făcut cele mai uriașe progrese, mai ales sub glorioasa stăpânire a celor dintâi doi regi, din România cea mică s'a făcut România-Mare și tot ceea ce noi avem mai de seamă în această țară,

prin îndemnul și prin neostenita lor priveghere, s'a făcut. Dinastia română, dela întemeierea ei, a știut să iubească neamul românesc și să se contopească cu sufletul lui. În timpul războiului de întregire, s'a încheiat cea mai trainică și mai puternică legătură, între dinastie și poporul român, pentru că știm „cum niciodată nu s'a înfățișat unei nații“ o pildă mai înălțătoare de jertfă pentru idealul lui național. Cine de pildă nu se închină în fața măreței jertfe a regelui Ferdinand I., care pentru împlinirea visului nostru de veacuri, a rupt orice legătură cu neamul Său de naștere, intrând în război împotriva Germaniei. Prin urmare, dinastia în vreo o sută de ani neamului nostru l'a însemnat și însemnează un punct fix în nestatornicia vremilor și a oamenilor, — razimul cel mai puternic pentru propășirea țării, simbolul unității noastre naționale, Da! dinastia română este acel stâlp de foc și de lumină care conduce neamul nostru, din biruință în biruință.

Și ce fericiți și mândri ne simțim noi azi, când pe tronul României, avem un rege tânăr și înțelept, vrednic de înaltașii Săi: M. S. Carol al II-lea!

Dacă, Carol I., a fost întemeietorul României, iar Ferdinand întregitorul, apoi M. S. Regele Carol al II-lea, este întăritorul României întregite. În deosebi M. S. Regele Carol al II-lea, este așa de iubit de poporul românesc, căci El s'a născut pe acest pământ, în legea țării a fost botezat și în mijlocul nostru a crescut. În ce privește vitejia iubitului nostru rege, poporul o cunoaște din timpul războiului nostru de întregire și din cântecile soldaților:

... „Și mai au cu ei sub steag,
 „Au un prinț viteaz și drag
 „Care când le comanda
 „Moarte prin dușman făcea“.

Astfel M. S. Regele, de mult s'a înfrățit cu destinul neamului românesc, încât în 8 Iunie 1930, când s'a urcat pe tron a putut spune aceste cuvinte: „Eu am venit în mijlocul vostru, hrana Mea sufletească a fost hrana sufletului vostru, durerile voastre au fost durerile Mele, idealurile neamului Meu, au fost idealurile Mele!“

Dela urcarea sa pe tron, M. S. Regele Carol al II-lea a fost numit „Regele Culturii“,

pentru că, mai ales în direcția aceasta și-a îndreptat străduințele Sale. De cât mai multă lumină e nevoie acum în România-Mare. Acesta e idealul nostru de viitor, ca să ne ridicăm prin cât mai multă lumină, la cea mai mare strălucire. În acest scop, M. S. Regele, prin puternicile așezăminte de cultură: „Uniunea fundațiilor regale“ nu precupește nici o jertfă — pentru a aduce aceasta operă la bun sfârșit. Opera M. S. Regelui, va fi operă, din timpuri de pace, care însă nu va fi de loc mai puțin strălucită, decât aceea pe care înaintașii au cules-o de pe câmpurile de luptă. Iată de ce, datorii suntem cu toții, nu numai să cinștim pe Regele nostru cum spune Sfânta Scriptură, ci să-l iubim cu toată vâpata sufletului nostru și să rugăm pe bunul Dumnezeu, să-L țină întru mulți ani fericiți.

Istorieul lui 8 Iunie.

În anul 1926 actualul Rege a renunțat la tron. După patru ani și mai bine de pribegie în străinătate, Prințul Carol se întoarce în țară, în ziua de 7 Iunie 1930, pe calea aie-

rulul. În ziua de 8 Iunie 1930, spre marea bucurie a întregului neam românesc, Prințul Carol face jurământul de credință în fața aleșilor națiunii, în parlamentul țării. Și de atunci M. S. Regele Carol al II-lea domnește, spre fericirea poporului românesc.

Câtă potrivire este între venirea în țară a Regelui Carol I. și a Regelui al II-lea! Carol I. a venit într-o zi de Vineri, pe Dunăre, drum fără pulbere și a restaurat o țară. Carol al II-lea, a venit tot într-o Vineri, pe calea văzduhului, drum tot fără pulbere, pentru a restaura pacea și liniștea unui neam întreg.

Regelui nostru

de I. U. SORICU,

*Dela Nistru pân' la mare,
Sună cornul de chemare,
Stol de vulturi trece sus
Și se 'ndreaptă spre apus.*

*Iar pe calea arătată
Merge oastea înarmată,
Merge oastea românească,
Țara să și-o desrobească,*

Să-i aprindă soarele
 Să-i mute hotarele,
 Să stea strajă neclintită,
 Lângă Tisa înroșită.

Și cum oastea merge 'n cale
 Munții 'ncep să se prăvale,
 Apele sbucnesc în cânturi,
 Fug dușmanii 'n patru vânturi.

Și se sbat și se târăsc,
 Drumul nu-l mai nimeresc,
 Fug Germanii, sprintenii,
 Pierd Maghiarii pintenii.

Bulgarii-și rup șalele
 Și Turcii cealmalele,
 Și de dreaptă răzbunare,
 Caută în mormânt scăpare.

De prin văi de sânge ude,
 Dulce cântec se aude,
 De-mi răsună 'n piscuri tari
 Și prin codri de stejari.

Peste Mureș, peste Prut,
 Pentr'un Domn neîntrecut.
 — „Mare Doamne, să trăiești
 Și frumos să înflorești.

*Ca și merii 'n primăvară
 Că ne-ai făcut : țara, țară!
 Să trăiești, Doamne, cu bine,
 Zile multe și senine.*

*Veacurile-ți poarte hramul,
 Că ne-ai unit iarăș neamul,
 Ca să stea pe lume tare,
 Cât va fi pe ceruri soare!...*

Ție, Sire!

BCU Cluj / Central de ~~scrieri~~ VE SPASIAN VASILESCU.

*Ești Rege azi, în România-Mare,
 Dăstăinul niciodată nu greșește;
 În suferința Ta, ai devenit mai tare,
 Poporul azi te preamărește.*

*Ai fost departe Tu de noi, O! Sire,
 Dar totdeauna Te aveam în minte;
 În suflete-ți purtăm mereu iubire
 Și 'n inimi dragoste fierbinte.*

*Am așteptat cuminți să sune ceasul,
 Ca Tu, Copil al țării, să revii,
 Să Te avem aicea, la tot pasul,
 Să ne aduci noian de bucurii.*

*Azi ești al nostru, Te avem la noi,
Pe Tine omul hărăzit de soarte,
Să scoți această țară din nevoi
Și s'o conduci spre-a 'nfrățirii poartă.*

*Ești Rege azi în România-Mare,
Destinul totdeauna se 'mplinește:
Cu Tine țar'a devenit mai tare,
Poporul azi Te preaslăvește!...*

In jurul Regelui cu toți

de CONSTANTIN Z. BUZDUGAN.

*Avem o Românie-Mare
Și-avem în fruntea ei un Rege,
Un Rege cu credință tare,
Viteaz apărător de lege.
Înalță glasuri de frăție
Norodul tot: plugarii, moșii.
— „Voi toți, din Marea-Românie —
În jurul Regelui, cu toții!”*

*Avem menire sfântă 'n lume:
Frați buni cu vișele latine,
Românii toți se 'ndrumă-anume
Spre cât mai sus, spre cât mai bine.*

*Din gropi închise-apar fantome,
Chemând nepoții, strănepoții:
— „Români, urmași ai vechei Rome,
In jurul Regelui cu toții!“*

*Avem de apărat o țară,
Cu scopuri mari, cu scopuri sfinte.
Vitejii ei luptând, purtară
Deviza: „Veșnic înainte!“
O poartă azi, țăranii, bacii,
Sfințindu-și muncă lor și soții.
— „Viteji urmași ai vechei Dacii,
In jurul Regelui cu toții!“*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Venit-au vremuri de urgie,
Toți dușmanii lipsiți de pâine
Râvnesc a noastră bogăție,
Al nostru grâu, a noastre grâne.
Ci nu-i loc de descurajare!
De-or năvălii la pradă hoții:
— „Ostași din România-Mare,
In jurul Regelui cu toții!“*

*Cât timp avem credință 'n lege
Și 'n muncă și 'n ogorul sfânt,
Credința 'n Dumnezeu și Rege,
Avântul nostru-i neînfrânt,
Zadarnic orice vijelie;*

*Ni-i vasul bun, și-'s bravi piloșii!
— „Voi toți din Marea-Românie,
In jurul Regelui, cu toții“.*

---

1 Decembrie.

Oamenii din vechime socoteau că în toată lumea sunt 7 lucruri mai însemnate, vrednice de admirația întregii lumi — și pe care ei le și numeau cele 7 minuni.

Între aceste lucruri socotite de lumea veche adevărate minuni, erau de pildă: piramidele Egiptului, templul lui Solomon din Ierusalim și altele care într'adevăr erau lucrările cele mai strălucite ale puterii și înțelepciunii omenești.

De sigur că din punctul acesta de vedere, omenirea din zilele noastre, s'ar putea lăuda cu minuni și mai multe și mai mari; e destul să spunem că omul de azi: zboară în văzduh ca pasărea și merge pe sub apă ca peștii, iar cu ajutorul radio-ului aude cântece sau vorbiri dela depărtări cât de mari, din orice parte a lumii. Într'adevăr, toate acestea sunt adevărate minuni pe care

le-a făcut știința omului, însă neasemănat mai mare decât toate minunile lumii vechi și noul, îndrăznesc să spun, că pentru noi este minunea românească ce s'a înfăptuit la anul 1918: România-Mare. Această Românie-Mare este cea mai mare minune a vremii, pentru că în ea se vede nu numai întreaga putere a neamului românesc, ci și toată puterea și dreptatea lui Dumnezeu.

Eu, de câteori văd însuflețirea ce cuprinde pe Român când serbează sfânta zi de 1 Decembrie — unirea pe veci a Ardealului cu patria mamă, — de atâteaori îmi vine să strig cu putere aceste D-zeești cuvinte ale Scripturii, cari par'că pentru neamul românesc au fost scrise: „Fericiti sunt ochii voștri, că văd și urechile voastre, că aud. Adevăr, adevăr grăesc vouă că mulți proci și drepti au dorit să vadă cele ce voi vedeți și n'au văzut și să audă cele ce voi auziți și n'au auzit“. Într'adevăr unirea Ardealului cu patria mamă a fost, cum spunea un mare patriot român „triumful sfintei noastre nebunii“, căci mult timp visul acesta al unirii tuturor Românilor, era socotit drept o nebunie, atât de grea părea înfăptuirea lui.

Dar oricât de nebune erau aceste nădejdi, totuși ele erau vit în sufletele Românilor și poetul pătrimii noastre, Octavian Goga, le cânta în versuri de foc:

„*Avem un vis neîmplinit*

„*Copil al suferinții;*

„*De jalea lui ne-au răposat*

„*Și moșii și părinții!*“

Marele patriot român, care a fost Nicolae Filipescu, rostea aceste cuvinte — în vezi neuitate — în ajunul intrării României în războiu: Se povestește în istorie, că trăsnete și fulgere erau în cer când în scaun s'a suit Șerban Vodă Cantacuzino. E o povestire. Când pe tronul României, s'a urcat Regele Ferdinand, Europa era în flacări, era sguduită de cel mai înfricoșat războiu pe care-l poate povesti istoria. Era și aceasta o prorocie de ce a fost domnia Regelui Ferdinand. De aceea sufletul românesc a grăit prin gura acestui patriot către Regele Ferdinand, când a luat sceptrul în mână: „Ești trimisul lui Dumnezeu ca să împlinești visul unui neam. Veți fi cel mai mare voevod al țării, veți fi un al II-lea Mihai Viteazul. De aceea, mărirea ce Ți-o urăm, Stire, este să

Te încoronezi la Alba-lulia sau să mori pe câmpia dela Turda“. Cuvinte de proroc au fost acestea, căci într'adevăr, cel dintâi Rege al tuturor românilor, s'a și încoronat la Alba-lulia. Singur Mihai Diteazul a schițat pentru puțin timp icoana României întregite și a lăsat undeva scris această însemnare testamentară: „Și hotarul Ardealului, pohta ce am pohtit, Moldova și Țara Românească“. Ei bine, „pohta cea pohtit-o“ Mihai, a reușit s'o împlinească marele Rege Ferdinand I., în anul 1918.

Iată azi după mai bine de 300 ani de lupte și îndelungate suferințe prin grele jertfe de sânge, izbutit-am ați aduce la îndeplinire „pohta ce ai pohtit“: Țara Românească întregă și nedespărțită și-a dobândit neatâr-narea, în marginile hotarelor pentru care Ți-ai dat viața. Dreptatea a biruit și jertfa ta, n'a fost în deșert. S'a împlinit Scriptura și pohta Ta: „Cu ajutorul lui Dumnezeu, să fim țarăși ce am fost și încă și mai mare“. Deci, cum nu vor fi ochii noștri fericiți că văd azi: „România întregită și dreptatea 'nveșnicită“, când văd fluturând tricolorul românesc, dela Nistru pân' la Tisa, din Hotin

și pân' la Mare, din Botan la Vatra Dornei, din Sătmăr până 'n Săcele și dela Turnu 'n Dorohol?" Câți ochi de eroi români n'au dorit să vadă ceea ce noi vedem și n'au văzut, că: pământul pe care brațele lor l-au frământat, este în sfârșit, al lor. Adevăr, adevăr grătesc vouă, prea fericii Români de azi, câți proroci și drepti ai neamului românesc au dorit să audă de libertate și de dreptate, cum auzim noi azi, în România-Mare. Cum n'ar fi dorit drepti ca: Horia, Cloșca și Crișan, și proroci ca Avram Iancu, ca și acea înșurte lungă de „muceni nerăsplătiți ai pâinii, cei logodiți de veacuri cu durerea“ — să audă de dreptate sub soare și de omente în țară, așa cum noi, fericii de azi, ne-am învrednicit să auzim, — și n'au auzit. De aceea de o mie de ori ești mai fericit, tu, Române, azi, în România-Mare, decât strămoșii tăi în Dacia Fericită. Și cum nu vei fi tu fericit, tobag de ieri, căruța nu ți-a mai lăsat asuprașorul decât cenușa din vatră și ochii ca să plângi, — când azi tu ești stăpân pe glia pe care o muncești, când cu fruntea ridicată pășești alături de trușul nemeș, ca să-ți spul

cuvântul răspicat, la buna chivernisire a trebilor obștești? Adevăr, adevăr grlesc vouă, tot cel ce s'a trufit a fost umilit și cel ce a fost umilit s'a înălțat. De un adevăr trebuie să fim pătrunși noi toți, în această zi că: România a făcut cea mai mare dreptate, nu numai cu Românii, ci chiar și cu celelalte naționalități din țară, așa cum Ungurii n'au făcut în trecut și nu înțeleg să facă nici azi cu proprii ei fii.

Dar noi nu ne adunăm în această zi pentru a ne răscoli durerile trecutului și a deschide răni ce abia s'au închis. Nu! noi n'am venit să plângem pentru ceea ce a fost, ci am venit să ne bucurăm de ceea ce este.

Acum, când ne dăm seama cât de mare a fost prețul răscumpărării pământului scump al țării, „dragostea“ noastră față de el crește și mai mult, mai ales acuma când dinspre granița de apus a țării se aud strigăte și cântece maghiare de schimbarea granițelor. Noi Românii le răspundem revizioniștilor Unguri, că iubim foarte mult pacea, dar nu ne temem de războiu. Noi ne iubim pământul strămoșesc și suntem hotărâți cu toții să:

*„Murim mai bine 'n luptă, cu glorie deplină,
„Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost'
[pământ“.*

Dacă este vorba de revizuit, apoi să-și revizuiască Ungurii propriile lor suflete căci noi Românii am revizuit odată nedreptățile pe care ei ni le-au făcut. De sigur, ei călăii de ieri, ar vrea să-și chleme robii înapoi și jinduese și acum după brațele vânjoase de muncă ale Românilor, după cum altădată îi părea rău Faraonului Egiptului, după plecarea poporului tudeu. Dar mântile care s'au încheștat odată peste vârfurile Carpaților, nu e putere omenească în lume, care să le poată desface. Noi spunem sus și tare că din pământul scump al țării, care ne-a fost leagăn și mormânt, nu dăm nici o brazdă. De-ocamdată, noi nu ne-am adunat ca să cântăm „La arme“, pentrucă încă nu e lipsă, ei ne-am adunat ca să cântăm „Hora Unirii“ și ca să vă spun că „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa...“ Și ne-am mai adunat ca să spunem lumii întregi, că noi suntem aici, pe pământul acesta, statornici, dela

facerea lumii și aici vom rămânea până la sfârșitul ei. Da, aici așteptăm învierea morților și slava ce va să vie.

Scurt istorie al zilei de 1 Decembrie.

În 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, Românii din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș au proclamat unirea lor cu patria mamă. Au luat atunci parte acolo tot ceea ce Ardealul a avut mai de seamă, în frunte cu Vlădicii celor două biserici românești din Transilvania. Toată suflarea românească din Ardeal și-a spus acolo cuvântul prin delegații săi. Proclamația unirii a fost citită acelei adunări naționale de 100.000 de Români. În clipa când s'a citit de la tribună actul unirii, a fost atâta bucurie acolo și în întreg Ardealul, încât un învățat român care a fost acolo, martor la acest înălțător act, povestește că nu știe ce a mai fost după aceea, atât de mare a fost bucuria că o lume veche a trecut și alta nouă a răsărit.

România, România!

de * * *

România, România!
 E mărit' a ta câmpie,
 Ești frumoasă ca o floare,
 Liberă, biruitoare.

Ardealul și Bucovina,
 Desrobite și-au dat mâna,
 Basarabia, Banatul,
 Nu le 'nchid drumul Carpatul.

Că din Bihor pân' la mare,
 Din Hotin în Satul-Mare
 Din Sighet în Chișinău
 Și din Dunăre 'n Zalău

Suntem viță românească,
 Și să dăm mâna frățească.
 Dumnezeu să ne păzească
 Țara noastră românească.

Acum să vezi, tu, Traiane,
 Șesurile Hațegane.
 Lanurile Bănățene
 Și părțile Dunărene!

România întregită

de VARTOLOMBU STĂNESCU.

România întregită
 E dreptatea veșnicită,
 Desprinsă din duh ceresc
 Și din har dumnezeesc.

Mândrele sale hotare,
 Sunt paloșe sdrobitoare,
 Pentru oricine-ar încerca
 Să le clatine cândva.

Din eroii de demult
 Ea și-a țesut braț și scut,
 Prin care-și va apăra
 Ființa și 'ntregirea sa.

Smălțuită cu altare,
 Rânduite spre 'nchinare,
 Ea veghează din morminte,
 Din vremuri de mai 'nainte.

De-a pururi cu chip frumos
 Și cu cântecul duios;
 Ea se scaldă în izvoare
 Care curg din deal la vale.

Ș'apoi murmură pe văi,
Unde pase turme de oi;
Iar pe dealuri și pe munți,
Strejuesc codrii cărunți.

Pe câmpii mereu răsună
Cântece și voie bună,
Iară brațe 'n plin voinice
Mână boi, plesnind din bice.

Sunt plugurile la-arăt,
Sunt bărbați la semănat,
Sunt sapele de prin vii,
Cu fetele 'n zorocli.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sunt luncile 'nverzite
Și crângurile înflorite,
Cu cânt de priveghitori
Și miresme de prin flori.

Sus la stânele din dealuri,
Curg în valuri din cavaleri
Doinele fermecătoare,
Din vremuri nemuritoare.

Țară mândră 'mpodobită,
Tu ne ești de a pururi sfântă,
Și de-a pururea iubită,
Că de noi ești plămădită.

Mii de bărbați și flăcăi
Ți-au dat sânge de eroi;
Și din drepturi ți-au țesut,
Ființa ta la infinit,
Deci eternitatea ta,
Va trăi de-a pururea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ

5969 20. XI. 1937

EXEMPIAR LEZAN

Datorințele bunului român.

I. Ce este Asociațiunea „Astra“ ?

Este cea mai mare și cea mai veche societate românească din Ardeal, pentru răspândirea culturii în sânul poporului român.

II. Ce a făcut și va face Asociațiunea ?

1. A ajutat în timpuri grele, cu *burse*, tinerii români la învățătură de carte și de meserii. — 2. A înființat o *bibliotecă centrală* în Sibiu. — 3. A înființat un *Muzeu* minunat, cuprinzând mai ales lucruri făcute de harnicele țărance române, dar și alte celea. — 4. A ținut zeci de mii de *conferențe* populare la sate și la orașe. — 5. A înființat *cursuri pentru analfabeți* (neștiutori de carte). — 6. A înființat *bănci populare și cooperative*. — 7. A tipărit, în zeci și zeci de mii de exemplare, *cărți de învățătură și petrecere pentru popor*. — 8. Tipărește revista „*Transilvania*“. — 9. A înființat *despărțăminte, cercuri culturale, biblioteci populare* la sate. — 10. A ajutat construirea de *Case naționale*. — 11. Ajută tipărirea unei biblioteci pentru cărturarii cu școală mai mare (de către Secțiile „*Astrei*“ din Cluj).

III. Ce trebuie să facă orice Român bun ?

1. Să se *inscrie membru* la Asociațiune (membru fondator 1000 Lei, membru pe viață 500 Lei, membrii activi 50 Lei). — 2. Cărturarii cu știință de carte mai multă să aboneze revista „*Transilvania*“ și să cumpere cărțile tipărite de Secțiile „*Astrei*“. Aceștia, și apoi lumea dela sate să cumpere broșurile din Biblioteca populară a „*Asociațiunii*“ (fiecare coală de tipar de 16 pag. 1 Leu, 50 coale cu 800 pag. 50 Lei)

**Să iubiți Asociațiunea „Astra” — cetitori
români ai acestei cărți!**

**Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți
că lucrați pentru propășirea noastră, a tu-
turora!**

**„Astra” vrea o țărănime sănătoasă, de-
șteaptă, vrednică, cu gospodării înfloritoare,
cu încrederea într'un viitor strălucit.**

Calea „Astrei” duce spre mântuire!

**Ultimele numere ale „Bibliotecii popo-
rale” sunt următoarele:**

**Nr. 226—227. Șoimii Carpaților, (Ideo-
logie — organizare — metode) de Prof. Dr.
I. Hațieganu**

Nr. 228. Din popor de Petrea Dascălul

**Nr. 229—233. Boli, Leacuri și Plantele
de leac, de Dr. George Bujorean.**

**Nr. 234. Răsărit de soare, piesă în 3
acte, de Nicolae Boeriu.**

**Nr. 235—236. De ce trebuie să muncim,
învățături economice naționale, de Gheorghe
Brânduș.**

**Nr. 237. Calendarul pentru popor al Aso-
ciațiunii, pe a. 1937, întocmit de Horia Petra-
Petrescu.**

Nr. 238. Anecdote, de Gh. I. Chituc.

**Nr. 239. Zile Mari. Conferințe pentru
sărbătorile naționale: 24 Ianuarie, 10 Mai,
8 Iunie, Ziua Eroilor și 1 Decembrie de Horia
Teculescu.**